

Memòria

Barcelona,
Rosa de Foc, 1909

Dani Majà

|

*“L’artista avans de fer l’obra ha de conèixer el tema
que tracta, i no es cregui que aquest coneixement sigui
tan fàcil com sembla...”*

*Hi ha vegades que no es fa més que tocar el violó,
fins que a força de madurar, amb quatre pinzellades
s’obté lo que no s’obté amb moltes pinzellades.”*

Francesc Gimeno

*“Una obra nunca se acaba, sino que llega a los límites
de las propias posibilidades.”*

Antonio López

Índex de continguts

I	Introducció	8
I.1	Presentació del projecte	8
I.2	Motivacions personals	8
II	Descripció del projecte.....	10
II.1	Rosa de Foc, 1909 Barcelona	10
II.2	Estil, àmbit,.....	10
II.3	Parts del projecte	11
III	Documentació.....	12
III.1	Exposicions i conferències.....	12
III.1.a	Exposició 1909: fotografia, ciutat i conflicte.....	12
III.1.b	Exposició virtual de l'arxiu fotogràfic de 1909: fotografia, ciutat i conflicte.....	12
III.1.c	CCCB: Brangulí 1909-1945.....	12
III.1.d	Biblioteques i Centres Cívics	13
III.1.e	Exposicions virtuals	13
III.1.f	Conferències.....	14
III.2	Fotografia.....	14
III.2.a	Arxiu fotogràfic de Barcelona	14
III.2.b	Internet.....	15
III.2.c	Excursió per Barcelona	15
III.2.d	Descàrrega diaris d'agost 1909	16
III.2.e	Visita a la Catedral de Barcelona.....	18
III.3	Bibliografia	20
III.3.a	El personatge amb doble personalitat.....	20
III.3.b	Els llibres sobre "La Setmana Tràgica"	21
III.4	Filmografia	22
III.4.a	Les pel·lícules de malalts mentals	22
III.4.b	Les pel·lícules d'ambientació històrica	23
IV	Referències.....	25
IV.1	Pintura.....	25
IV.1.a	Francesc Gimeno.....	25
IV.1.b	Andrew Wyeth i Edward Hopper	26
IV.1.c	Mònica Castanys i Xavi Rodés	27
IV.2	Còmic	28
IV.2.a	Jorge González, Dear Patagonia	28
IV.2.b	Gipi, Mi vida mal dibujada	28
IV.2.c	Benjamin Flao, La línia de fuga	29
IV.2.d	Raúl, Berlin 1931.....	29
IV.2.e	Nicolas de Crécy	30
IV.3	Projecte d'Il·lustració.....	31
IV.4	Filmografia	32
IV.4.a	"L'arbre de la vida"	32
IV.4.b	"L'assassinat d'en Jesse James pel covard Robert Ford"	33

IV.5	La banda sonora de la creació de l'Egofobo.....	34
IV.5.a	“L'arbre de la vida”	34
IV.5.b	Marin Marais i Jordi Savall	34
IV.6	Programació	34
V	Primeres Idees	35
V.1	La llibreta blava.....	35
V.2	Entrevista amb Cis Art Lodgers	36
V.3	Concurs Raymond Leblanc, Angoulême i Sins Entido-fnac.....	36
V.3.a	Raymond Leblanc	36
V.3.b	Angoulême.....	36
V.3.c	Sins Entido	36
VI	Primeres proves.....	37
VI.1	Proves d'estil	37
VI.1.a	Versions de les referències	37
VI.1.b	Proves de llum	39
VI.1.c	Altres proves, com la cullera	40
VI.2	Proves de textura i paper	42
VI.2.a	Proves de textura i paper.....	42
VI.2.b	Proves de paper	43
VI.3	Proves de color	43
VII	Primers dissenys.....	48
VII.1	Disseny de personatges	48
VII.1.a	Gabriel, el protagonista principal.....	48
VII.1.b	Ariadna, guia del laberint	51
VII.1.c	Personatges secundaris	52
VII.2	Disseny d'escenaris.....	53
VIII	Pàgines	56
VIII.1	Storyboard.....	56
VIII.2	Pàgines a llapis	58
VIII.3	Pàgines definitives	60
VIII.3.a	Pàgines de procés estàndard.....	60
VIII.3.b	Pàgines particulars.....	64
VIII.4	Maquetació.....	72
VIII.4.a	Tipografia	72
VIII.4.b	InDesign	73
VIII.5	La portada.....	74
IX	Segones lectures	80
IX.1	Simbologies	80
IX.1.a	El control de l'Església: la creu	80
IX.1.b	Els miralls, el retorn de l'altre	82
IX.1.c	Els quadres	83
IX.1.d	Altres símbols	85
IX.2	Homenatges	87
IX.2.a	Santiago Rusiñol	87
IX.2.b	Francesc Gimeno	88
X	Conclusió	90

X.1	Intenció artística i personal.....	91
X.2	Agraïments.....	92
XI	Fonts.....	94
XI.1	Fotografia.....	94
XI.2	Bibliografia.....	94
XI.3	Internet.....	94
XII	Annexos.....	95
XII.1	Transfons històric.....	95
XII.2	Sinopsi.....	96
XII.3	Resum.....	96
XII.4	Descripció psicològica dels personatges.....	99
XII.5	Guió del primer capítol.....	101
XII.6	Descripció d'exposicions i altres.....	103
XII.6.a	Exposició Biblioteca Clarà de "Dear Patagonia" Jorge González.....	103
XII.6.b	Conferència de Jorge González sobre "Dear Patagonia".....	104
XII.6.c	Exposició Centre Cívic La Farinera del Clot.....	105
XII.6.d	Exposició i catàleg "1909: fotografia, ciutat i conflicte".....	105
XII.7	Cis Art Lodgers.....	107
XII.7.a	Descripció conferència Cis Art Lodgers i DiBina.....	107
XII.7.b	Mails intercanviats.....	107
XII.1	Bases concursos.....	111
XII.1.a	Sins Entido-Fnac.....	111
XII.1.b	Jeunes Talents d'Angoulême.....	114

I Introducció

I.1 Presentació del projecte

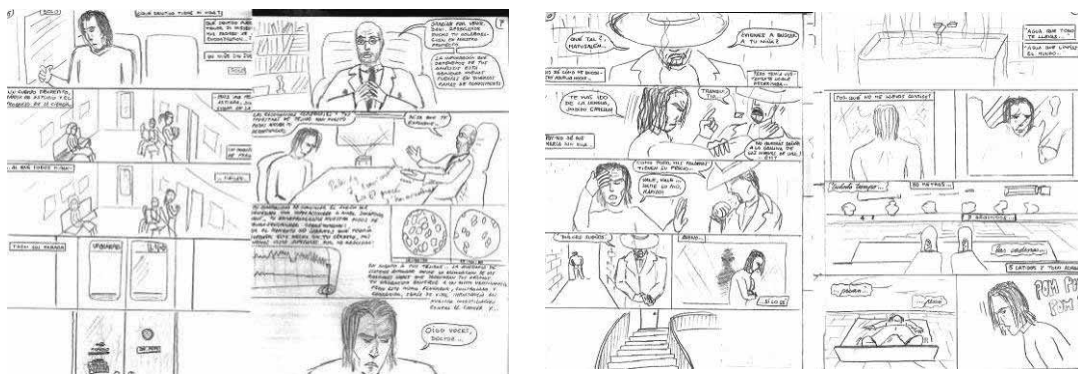
Amb un rerefons històric, en aquest projecte tracto dos aspectes de la societat que volia denunciar. Per un costat, volia criticar les diferències entre classes que avui en dia, després de tants segles, encara perduren. Per altra banda, a través del protagonista, volia assenyalar el desconeixement general per part de la societat de les malalties psíquiques, en aquest cas l'esquizofrènia. Llavors aprofito aquesta malaltia per reflexionar també en la percepció distorsionada que els éssers humans tenim del nostre entorn. El protagonista seria l'exageració d'aquest símptoma, el qual tots, en menor o major grau, patim tot i no ser-ne del tot conscients.

Per parlar d'aquests temes vaig decidir fer-ho bàsicament a través del còmic. Aquest mitjà d'expressió em permetia narrar opinions, pensaments i fins i tot plantejament filosòfics amb un valor afegit: l'estètic.

Tot i així, la meua intenció artística no era només limitar-me en aquest mitjà d'expressió. Desitjava barrejar la pintura, el llibre d'artista, la fotografia i la literatura (i si era possible, la poesia visual), tot al voltant d'aquest format.

I.2 Motivacions personals

Durant els meus estudis a la Facultat de Física, vam plantejar un company d'universitat, en Daniel Alguacil i jo un projecte de còmic. Ell havia escrit el guió i jo havia de fer els dibuixos. La història tenia diverses peculiaritats.

Storyboard inicial creat pel guionista Dani Alguacil.

Una d'elles era que transcorria a Barcelona, poc usual en el món del còmic predominat per produccions americanes, franceses o japoneses. L'altra radicava en el protagonista: l'"egofobo". Aquest neologisme, egofobo, feia referència a la cosmovisió particular del protagonista. La visió personal que tenia del món es basava en que la seva existència permetia l'existència del món. Quelcom similar a un "cogito ergo sum" de la consciència humana, però seguint aquest nou axioma: "Existeixo, per tant, existiu". Aquests dos punts feia molt interessant prendre's seriosament el projecte d'aquest còmic.

Tot i els varis intents de tirar endavant el projecte, mai vaig poder desenvolupar-ho per múltiples raons: falta de temps, manca de confiança artística en mi mateix, desorientació laboral, etc. Tot i així, no desistia en la possibilitat de tirar-ho endavant més tard quan totes les circumstàncies em fossin favorables.

Després de molts anys, aquestes condicions adients es van plantejar a finals del Cicle d'Il·lustració. El treball del projecte final s'esqueia a tot el batibull d'idees i intencions que havia anat recopilant els últims vuit anys.

Per exemple, ja a l'assignatura de Projectes d'en Toni Micó, en l'apartat d'escenografia, vaig començar a treballar els possibles decorats per la història.

Treball d'escenografia: consulta del doctor Stephan Lügner

Treball d'escenografia: despatx del doctor Stephan Lügner

En aquesta etapa ja vaig començar a cercar força documentació per les diferents il·lustracions. Caldria però moltes més pel que seria el projecte final.

II Descripció del projecte

II.1 *Rosa de Foc, 1909 Barcelona*

Al 1909 Espanya està en guerra amb el Marroc. El noucentisme no escolta a les classes més baixes. Per això la classe obrera està farta de la prepotència de la classe burgesa. L'allistament d'homes barcelonins cap a la guerra és el detonant d'una revolució que durarà només una setmana, però que hagués pogut canviar el rumb de la política catalana.

A través de la mirada d'un malalt psicòtic, en Gabriel (també anomenat a vegades "Egofobo"), veurem com la percepció d'aquests esdeveniments poden fer creure a una invenció sociopolítica, o d'un complot contra l'individu.

II.2 *Estil, àmbit,...*

Aquest projecte ha de servir per iniciar-me en el món de l'edició. Algunes editorials tenen un catàleg on podria incloure el meu projecte. Després del meu estudi he seleccionat dos grups: les espanyoles *sins entido* i *astiberri*, i les franceses *futuropolis*, *lombard*, *casterman* o *delcourt*. Per tal d'aconseguir-ho amb el màxim d'èxit possible era necessari una bona carta de presentació. Per això m'he esforçat per aconseguir un element diferenciador a la resta de creadors o artistes publicats en els punts següents.

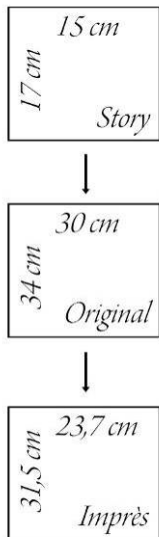
Pàgina del còmic *Dear Patagonia*
de Jorge González

Pel que fa la tècnica el traç havia de ser el més important. Actualment molts autors reconeguts segueixen aquest estil: Gipi, Jorge González o Benjamin Flao. Per sobre, la capa de color havia de traduir una pinzellada lliure i àgil, inspirada principalment per l'impressionisme, o més particularment Francesc Gimeno. L'acrílic, el material escollit, tradueix molt bé dos acabats possibles: pastosos barrejats amb gesso; així com acabats aigualits, deixant respirar les diferents veladures.

Finalment, en la realització de les proves d'estil i color, l'acabat que va guanyar va ser un acrílic amb pinzellada borrosa que amagava el traç del llapis. Tot i així, l'essència d'una il·lustració fresca i per acabar es conservava.

En el format del còmic, vaig decidir aïllar-me del estàndard DIN-A. Per una vegada volia donar el màxim sentit a les proporcions de les pàgines del còmic. Influenciat pel cinema, desitjava estirar les vinyetes en horitzontal. Per aconseguir-ho, havia de canviar la relació de proporció i escurçar l'alçada.

Quan vaig treballar l'story, aquest va sortir força quadrat. Fent mitja aproximada de varies pàgines, va sortir una relació de 17cm x 15cm (altura x amplada).

Proporcionalment vaig calcular que l'imprès fóra 23 x 21 cm i l'original el treballaria en 34 x 30 cm. D'aquesta manera aconseguia un traç prou gruixut pel que fa la pinzellada. Finalment vaig optar per una mesura més gran. La pinzellada necessita tenir amplitud per ser apreciada, i per tant, la impressió mesura 31,5 x 23,7cm.

Seguint l'originalitat dels llibres d'artista, volia utilitzar una enquadernació artesanal i papers especials per imprimir la novel·la. Havia assistit expressament en diverses ocasions a la Fira del llibre d'art i disseny Art Libris, els anys 2011 i 2012.

La condició malaltissa d'aquest personatge em permet jugar amb l'ordre cronològic dels fets. La lectura d'un còmic es basa en la interactivitat del lector. Ell dirigeix el ritme i el muntatge. En qualsevol moment pot trencar la linealitat de la successió del temps, girant pàgina rere pàgina, tornant cap enrere o avançant-se als esdeveniments. Per aquesta raó m'interessa rompre amb la linealitat cronològica dels successos.

II.3 Parts del projecte

El projecte consta del següent material:

- Una llibreta blava:
En aquesta llibreta he anat acumulant diferents idees recopilades.
- Teles de pintura:
  - 20F: 73x60cm
  - 10F : 55x46cm

Vaig voler llençar-me i avançar en la pintura a l'oli per la portada.

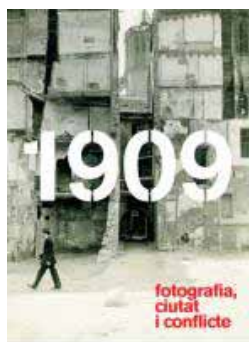
- 19 originals en paper
Els originals que corresponen a totes les pàgines.
- 2 maquetes
- Una carpeta amb apunts i extractes de diferents webs i llibres, són les impressions sobre paper de tota la documentació recopilada.

III Documentació

Per tal d'aconseguir la màxima veracitat, he estat cercant molta informació, tant gràfica com literària. Durant la commemoració del centenari el 2009 vaig aprofitar per visitar les diferents exposicions realitzades arreu de Barcelona. Més recentment he recopilat a través diverses fonts tot tipus de documents.

III.1 Exposicions i conferències

III.1.a Exposició 1909: fotografia, ciutat i conflicte

Portada del llibre
De l'exposició 1909

Pel centenari dels esdeveniments, l'arxiu fotogràfic va recopilar del seu fons un centenar de fotografies de l'època. Aquesta exposició es va organitzar del 17 de juny del 2009 al 30 de gener de 2010 al mateix Arxiu Fotogràfic de Barcelona.

La temàtica girava al voltant dels canvis sociopolítics i urbanístics de la capital barcelonina. A part de fotografies específiques de la Setmana Tràgica, també hi havia d'aquells anys, des de 1904 fins a 1911.

Havien publicat el catàleg de l'exposició. Veient que era una oportunitat d'obtenir documentació gràfica molt fidedigna d'aquells anys, vaig comprar-lo.

III.1.b Exposició virtual de l'arxiu fotogràfic de 1909: fotografia, ciutat i conflicte

Per la mateixa ocasió, l'arxiu va desenvolupar un aplicatiu interactiu de les mateixes fotos i d'altres informacions al voltant dels incendis de la Setmana Tràgica. Era un recorregut urbà per les diferents zones incendiades durant aquells dies. D'allà em vaig poder descarregar multitud de fotos noves i fer un primer seguiment dels esdeveniments.

III.1.c CCCB: Brangulí 1909-1945

Qualsevol ocasió on pogués trobar informació fotogràfica d'aquells dies era bona per ser aprofitada. Per aquesta raó, degut sobretot al títol, també vaig anar a l'exposició del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona de "Brangulí 1909-1945". Malauradament no hi havia gaire fotografies interessants d'aquells successos. Només al principi de l'exposició, apareixien un total de quatre o cinc.

III.1.d Biblioteques i Centres Cívics

Així com l'Arxiu fotogràfica va organitzar aquella exposició, la ciutat va promocionar diferents activitats i exposicions itinerants en varis centres cívics i biblioteques de la capital. Als dos que vaig poder apropar-me van ser a la Biblioteca Vapor Vell i al Centre cultural La Farinera del Clot

A la Biblioteca de Vapor Vell a la plaça de Sants, uns panells explicaven la relació dels masons amb la cúpula obrera i revolucionària de principis de segles. Això em va donar una idea, que encara està germinant.

Del 29 d'abril al 15 de maig de 2010
L'exposició es podrà visitar al Centre cultural La Farinera del Clot (Gran Via de les Corts Catalanes, 837).
Organitza: Taller d'Història del Clot - Camp de l'Arpa.
Contacte: thelotscarpa@gmail.com.

Per altra banda, del 29 d'abril al 15 de maig de 2010, a la plaça de les Glòries, una exposició relatava resumidament els successos de la Setmana. Aquella era una de les múltiples exposicions organitzades pels centres d'història de la ciutat. En aquesta vaig aprendre que un discapacitat mental va ser afusellat per haver ballat amb el cadàver d'una monja. Això em va fer pensar que podria ser el protagonista de la meua història. Tanmateix, l'origen familiar d'aquesta persona no concordava amb el del protagonista de la meua història i per això vaig haver de desistir. Tot i així, apareix un moment conversant amb en Gabriel.

Per últim, comentar l'exposició realitzada del 22 de octubre al 31 de diciembre de 2012 a la biblioteca Clarà d'originals de Jorge González i la seva obra "Dear Patagonia". Va ser força decepcionant ja que les pàgines a color no eren més que impressions. El treball realitzat per aquest autor parteix de llaipsis per escanejar-lo. Directament amb Photoshop, i amb textures creades per ell mateix, acabar la pàgina digitalment.

III.1.e Exposicions virtuals

A part de l'exposició virtual de l'arxiu fotogràfic, per Internet corrent algunes altres exposicions virtuals o galeries de fotos dedicades al tema. Per exemple, la biblioteca de Vapor Vell encara conserva en actiu la seva, que es pot visitar a la pàgina web:

<http://www.bcn.cat/biblioteques/itineraris/iti10/intro.htm>

D'una galeria de flickr vaig poder descarregar-me moltes fotos, sobretot dels moments posteriors. Sobretot apareixen fotografies de convents i monestirs cremats, la majoria de les quals estan fetes pel fotògraf de postals Àngel Toldrà:

<http://www.flickr.com/photos/jordipostales/sets/7215760032513027/detail/>

Portada del llibre
D'Àngel Toldrà

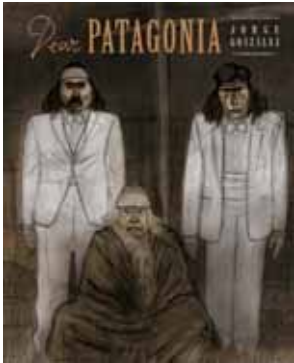
Recentment he descobert que existeix un recopilatori d'aquestes postals, editat per l'editorial AUSA, l'any 2002. En el cas que el projecte fos contractat, em compraria l'exemplar ja que conté unes 700 pàgines en un format de 24x17 cm. Es troba a la venda en unes quantes llibreries de segona mà per uns 40€. En el cas que el projecte s'edités, es podria aconseguir. No deixa doncs de ser, una bona mostra en qualitat de la vida d'aquella època.

III.1.f Conferències

A part de la recerca d'informació gràfica, també he assistit a conferències relacionades amb el còmic o la narració gràfica. Aquestes m'han servit per plantejar-me o replantejar-me el meu projecte, més particularment l'aplicació o al públic al que va dirigit. Caldria destacar entre elles dues: la conferència de Cis Art Lodgers, i la realitzada per l'autor Jorge González.

La primera organitzada a la seu central de la Llotja l'11 de maig de 2012 per la professora d'història de l'art Carmen Ortiz, em va donar una idea. L'explicació d'aquesta la desenvolupo més àmpliament en l'apartat "Primeres Idees".

Pel que fa la segona, la xerrada d'en Jorge González del 18 d'abril de 2012 em va permetre conèixer millor la seva tècnica l'hora de procedir. En l'apartat de "Referències" detallo millor els seus comentaris.

Portada del còmic "Dear Patagonia" de Jorge González

III.2 Fotografia

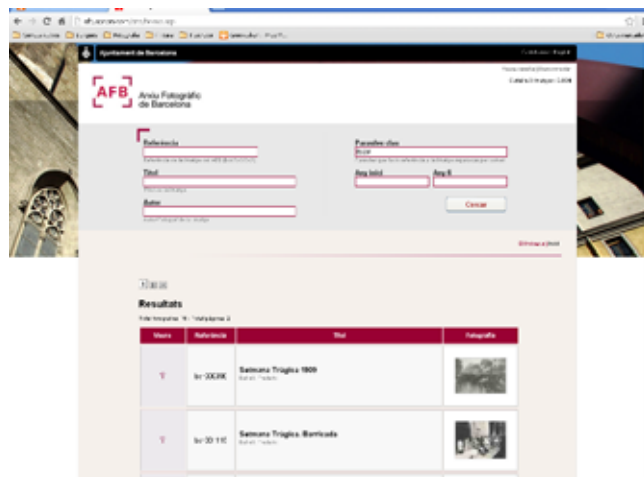
III.2.a Arxiu fotogràfic de Barcelona

A part d'exposicions puntuals, com la organitzada el 2009 pel centenari de la Setmana Tràgica, l'arxiu fotogràfic de Barcelona posa a disposició de qualsevol usuari registrat la consulta del seu extens fons.

En un primer moment, volia anar a consultar presencialment el seu arxiu. Per informar-me de com accedir-hi, vaig trucar. Per tal de conservar intactes els seus documents, han creat una plataforma virtual que permet visualitzar les seves fotografies. S'hi pot accedir a través de la pàgina web:

<http://arxiufotografic.bcn.cat/ca>

A partir de certes etiquetes, com títol o any d'edició, la recerca filtra una selecció, que en el cas de la Setmana Tràgica ronda una vintena de fotografies.

Interfície de la recerca de fotografies a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona

Tot i així, vaig ampliar la meua recerca per tal d'aconseguir imatges de carrers i edificis de Barcelona d'aquella època fins a acumular més de 400 fotografies.

III.2.b Internet

Evidentment la màxima documentació gràfica a l'abast de qualsevol il·lustrador és avui en dia Internet. A través de Google, vaig intentar completar tota aquestes informacions que ja tenia però que, per si de cas, podien ésser ampliades.

Alguna altra font d'imatges fora per exemple les següents:
<http://www.fototeca.com/>

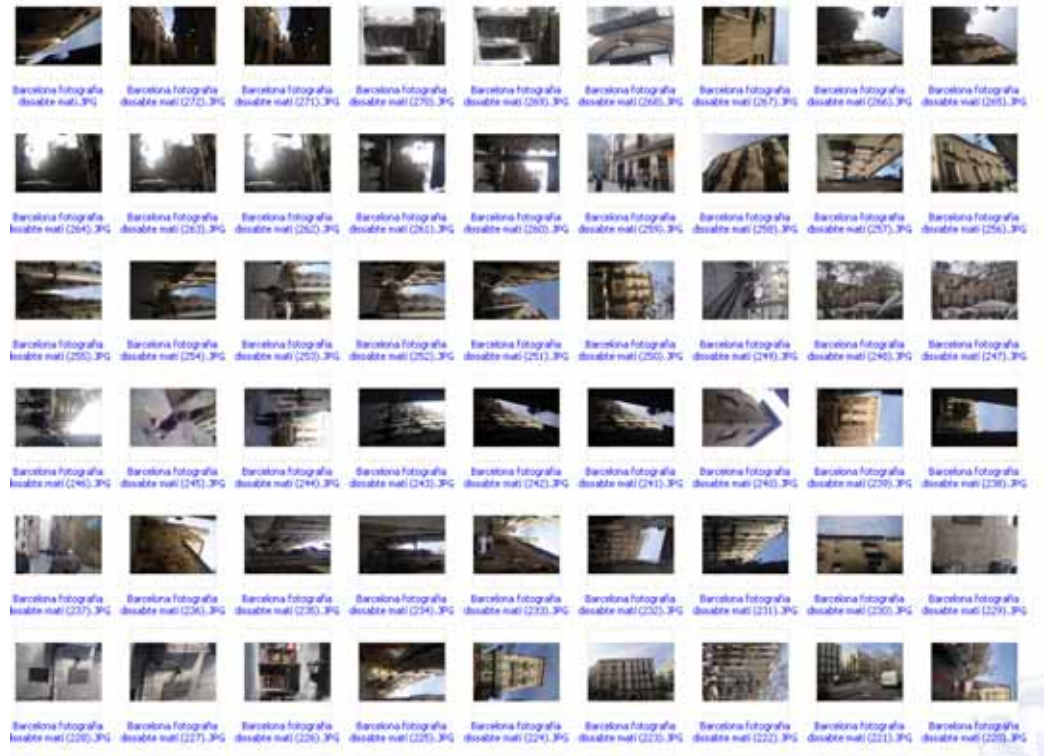
III.2.c Excursió per Barcelona

Gràcies al fet que l'acció passava a la Ciutat Condal tenia l'avantatge de passejar-me fàcilment per l'escenari de la meua història quan ho desitgés. Per aquesta raó, i per tenir la informació de primera mà, vaig anar al Gòtic i el Raval a fotografiar carrers, balcons i porteries. La segona idea radicava en obtenir punts de vista especials, personals i diferents als obtinguts en les postals d'època.

Llavors, el dissabte 15 de desembre del 2012, ben aviat pel matí, quan sortia el sol (i així aconseguir una lluminositat semblant a la pel·lícula "The Tree of Life"), vaig recórrer els carrers del Raval.

Fotografies per la pàgina 5 del còmic

Pantalla de les fotografies de l'excursió per Barcelona

D'aquelles imatges vaig extreure informació variada, i sobretot la referència per la pàgina 5 del còmic. Vaig estar dubtant entre unes quantes, i al final, vaig escollir la imatge inferior

No només aquell dia vaig fer fotos de Barcelona, sinó que vaig aprofitar una altra ocasió: la visita a la Catedral.

III.2.d Descàrrega diaris d'agost 1909

Temps enrere vaig descobrir i enregistrar una web de diaris digitals. En aquesta pàgina del Govern central apareix la majoria de diaris impresos des dels inicis de les rotatives fins avui dia. Han digitalitzat tots aquests diaris per l'estudi i l'investigació.

<http://roai.mcu.es/es/consulta/busqueda.cmd>

El meu interès radicava en poder conèixer millor la vida diària d'aquella època a través d'articles i anuncis dels diaris, així com saber de primera mà les opinions dels coetanis dels esdeveniments.

L'època escollida va ser evidentment al voltant de la Setmana Tràgica: del 20 de juliol fins a mitjans d'agost, segons la publicació (si era setmanal o quinzenal). Dels mateixos esdeveniments d'aquella setmana es pot saber ben poc a través dels diaris locals. El general Luis de Santiago mana tancar tots els periòdics durant aquella setmana per aïllar la població. Per aquesta raó no existeixen La Vanguardia o La Veu de Catalunya de la setmana del 26 al 31 de juliol.

EL DEMOCRATA

DIARIO DE LA TARDE

Año XII.—Número 516.   Redacción y Administración: Adolfo de Castro, calles Melilla, 28.—Valencia.   Jueves 29 de Julio de 1900.

La ciudad fatidica

La más fatidica de las ciudades... (text continues)

Los conservadores

Según la prensa... (text continues)

D. E. P.

El Sr. D. E. P. ha fallecido... (text continues)

En bromas y en serio

El Sr. D. E. P. ha fallecido... (text continues)

DEL DIA

INFORMACION GENERAL

Telegramas de noche

DE EUROPA

Progreso de la Ciencia

DE ESPAÑA

Las propiedades y sus límites

AÑO IV   SANTA CRUZ DE TENERIFE, SABADO 29 DE JULIO DE 1900   N.º 171

EL PROGRESO

DIARIO REPUBLICANO AUTONOMISTA

Valencia año 1900

DE EUROPA

Progreso de la Ciencia

DEL DIA

INFORMACION GENERAL

Telegramas de noche

DE ESPAÑA

Las propiedades y sus límites

LUZ PARA LA OJERETA

RESARDO DE LAS SOCIEDADES OJERETAS

Caja de Medallas, número 3

PROLETARIO, DESHEREDA

AÑO IV   (Redacción, 48, Victoria de 1900)   N.º 178

La Actualidad

La Navidad del soldado catalán (Per Nadal cada crella al seu costat)

DESCRIPCION

LA TARDE

DIARIO INDEPENDIENTE DE NOTICIAS Y VOTOS

PRIMERA EDICION

Aparición: año 18

Redacción y Administración: Adolfo de Castro, calle de Melilla, 28. Valencia, D. N.º 27

N.º 1610. AÑO IV

Á nuestros lectores

Este periódico... (text continues)

La prensa de Madrid

El día de hoy... (text continues)

La guerra de Melilla

El día de hoy... (text continues)

Telegrama oficial

Madrid 29 Julio 1900.—(telegr. oficial)...

Información

Reflexiones

Reflexiones locales

Año VII   LUNES 29 DE JULIO DE 1900   N.º 621

El Radical

DIARIO REPUBLICANO

Para el Brasil y la Argentina.

"France"

"Formosa"

SOFIA HOHENBERG

CONSIGNATARIO: M. Berjon

LA DEBELLACION

El día de hoy... (text continues)

Los Medios Similares

El día de hoy... (text continues)

Campaña viera.

El día de hoy... (text continues)

MINERALES

El día de hoy... (text continues)

Unos sucesos

El día de hoy... (text continues)

Algunas portadas de diarios

III.2.e Visita a la Catedral de Barcelona

El passat 13 de setembre també vaig passejar-me per Barcelona per obtenir més informació dels carrerons de la ciutat a ple dia, i per sobre de tot, obtenir el punt de vista idoni per la doble pàgina 3-4

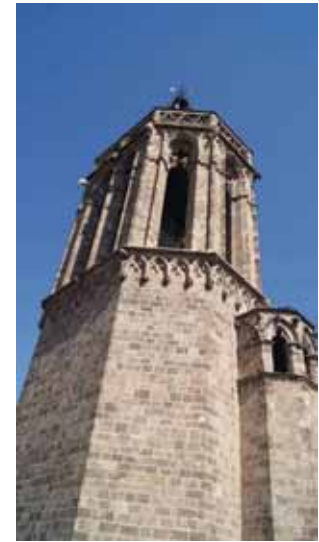
Volia aconseguir obtenir la mateixa perspectiva que la foto en blanc i negre. En el primer estudi, em vaig adonar que em faltava informació per les franges.

Per aquesta raó, vaig decidir pujar al terrat de la Catedral. No podia anar per la tarda a causa de la meua feina. Llavors volia que fos a primera hora del matí, quan sortís el sol, quan les tonalitats són més saturades. Em vaig informar per aquella època, quins eren els horaris de la sortida del sol pel mes de setembre i octubre. Entre les 7h i les 8h, es llevava el sol.

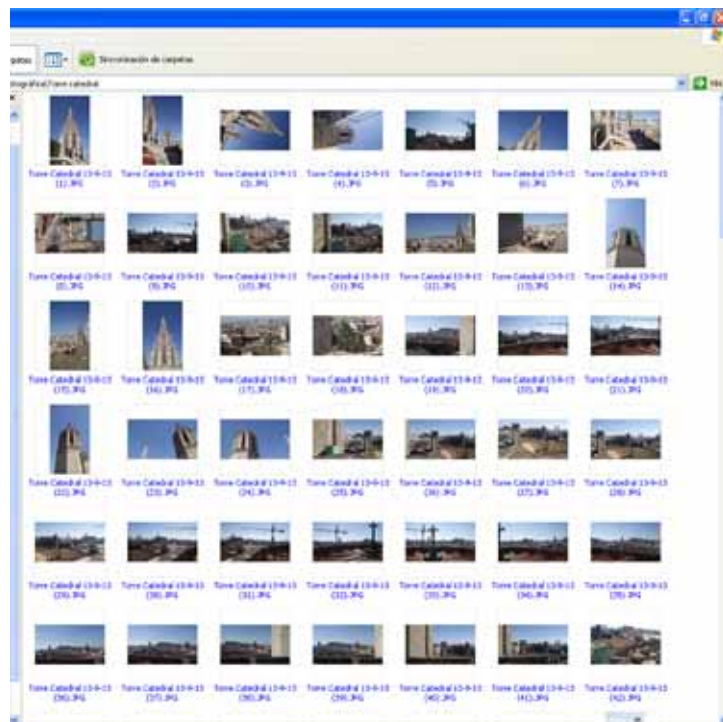
No obstant, l'horari per pujar al terrat és només de 10h a 12h del matí. Aleshores vaig preferir anar-hi en mig del matí, amb un cel ben assolellat, com el mes de l'acció de la meua història. Segons la meteorologia, calia anar-hi el 13 de setembre ja que més endavant el temps canviava cap ennuvolat.

Pensava doncs que des d'allà obtindria la mateixa perspectiva. Malauradament, l'alçada és insuficient i només es pot pujar fins al terrat: no es pot pujar més amunt. L'accés a la torre de la Catedral està tancat al públic. Per tant, em vaig haver de conformar amb les fotos fetes.

Fotografies de la Catedral Gòtica de Barcelona des del terrat

Més tard, em vaig posar en contacte amb els responsables de les visites a la Catedral demanant accés per poder fotografiar des del campanar. Després d'insistir un parell de vegades per mail i telèfon, i no rebre resposta, m'he hagut de conformar amb el material obtingut.

III.3 Bibliografia

III.3.a El personatge amb doble personalitat

Abans i mentre desenvolupava el projecte, he anat llegint llibres. D'aquests, sempre extreia idees que em semblaven podien ser útils. Qualsevol aportació que em semblés idònia, l'apuntava en un full i ho emmagatzemava en una carpeta. Al iniciar més seriosament el projecte, vaig seleccionar i triar aquells apunts que em semblaven més útils, en particular les referències literàries.

Els personatges bipolars, com el protagonista de "Dr Jekyll i Mr Hyde" de Robert Louis Stevenson; o en "El retrat de Dorian Gray" on Oscar Wilde es centra en el diàleg entre el jo i l'altre jo desitjat, són fonts evidents d'inspiració pel meu protagonista esquizofrènic. Força abundant és la producció en la literatura d'aquest estudi del dimoni que portem a dins, i que certs objectes ens en retornen la mesura.

En altres llibres llegits més recentment potser només copsava detalls que podien donar més riquesa als personatges. Per exemple, del llibre "Bel-Ami" de Guy de Maupassant vaig voler aprofitar la idea de la imatge distorsionada retornada per un mirall.

Subía los peldaños lentamente; el corazón le saltaba en el pecho; iba lleno de ansiedad y le hostigaba, sobre todo, el temor de hacer el ridículo. De pronto, se halló ante un caballero vestido de etiqueta, que lo miraba fijamente. Tan cerca se hallaban el uno del otro, que Duroy retrocedió un paso y se quedó, al fin, estupefacto: era él, él mismo, reflejado por un gran espejo vertical, que en el descansillo del primer piso copiaba la perspectiva de la galería. Al hallarse mejor de lo que creyera, se estremeció de júbilo.

Como en su casa no tenía otro espejo sino el de mano que usaba para afeitarse, no había podido contemplarse de cuerpo entero, y una incompleta visión de su improvisada vestimenta había hecho exagerar sus imperfecciones. La idea de parecer grotesco le volvía loco.

Mas he aquí que, al verse de pronto en el espejo, se había tomado a sí mismo por otro, por un hombre de mundo, que le había parecido muy bien, muy chic al primer golpe de vista. Y ahora, al mirarse con más cuidadosa atención, reconocía que, en realidad, el conjunto no dejaba nada que desear.

Entonces se estudió a sí mismo como pudiera hacerlo un actor que aprendiese su papel. Sonrió, se tendió la mano, expresó por medio de gestos variados sentimientos: el asombro, el placer, la aprobación, y graduó la sonrisa y la intención de la mirada para mostrarse galante con las damas y hacerles comprender que las admiraba y las deseaba.

Bel-Ami, Guy de Maupassant

D'aquesta manera, durant el primer capítol del còmic, molts miralls retornen la imatge d'en Gabriel. El joc de miralls posa de relleu la importància de la duplicitat de la personalitat, o l'ambivalència de dos punts de vista que poden ser oposats.

En un altre aspecte, "Rayuela" de Julio Cortázar també em va influenciar. Tot i no haver-lo acabat, l'inici de la novel·la em va donar peu a imaginar-me la primera escena del meu còmic. Havent llegit el pròleg, i les primeres línies del primer capítol, va sorgir la primera frase d'en Gabriel:

¿Encontraría a la Maga? Tantas veces me había bastado asomarme, viniendo por la rue de Seine, al arco que da al Quai de Conti, y apenas la luz de ceniza y olivo que flota sobre el río me dejaba distinguir las formas, ya su silueta delgada se inscribía en el Pont des Arts, a veces andando de un lado a otro, a veces detenida en el pretil de hierro, inclinada sobre el agua. Y era tan natural cruzar la calle, subir los peldaños del puente, entrar en su delgada cintura y acercarme a la Maga que sonreía sin sorpresa, convencida como yo de que un encuentro casual era lo menos casual en nuestras vidas, y que la gente que se da citas precisas es la misma que necesita papel rayado para escribirse o que aprieta desde abajo el tubo de dentífrico.

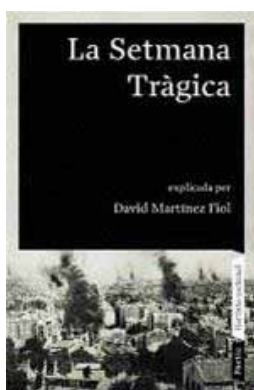

III.3.b Els llibres sobre “La Setmana Tràgica”

El rerefons històric de la història es revelà amb tant protagonisme o més que el propi tema central de la malaltia psicòtica d'en Gabriel. Calia un estudi exhaustiu de la realitat històrica, sense caure en estereotips o simplicitats per manca d'estudi. Els successos a peu de carrer era el que més m'interessava, i alhora, el més difícil de trobar.

Per aquesta raó vaig agafar varis llibres disponibles a la biblioteca Josep Mateu i Miró de Castellbisbal. Els següents cinc llibres tractaven cadascú a la seva manera, amb més o menys profunditat.

El més divulgatiu i generalista era “La Setmana Tràgica” de Lluís Duran i Carles Santamaria de la col·lecció Enciclopèdia de temes catalans, de l'any 1989. Aquest llibret de no més de 20 pàgines feia un repàs i introduïa merament l'acció clau. En els llibres de “La Setmana Tràgica” de David Martínez Fiol i “La Setmana Tràgica” de Dolors Marin aconseguíem tenir més perspectiva sobre les causes. El segon se centrava sobretot en la figura de Ferrer i Guàrdia i l'Escola Moderna, posant de relleu els mètodes avantguardistes i avançats pels principis de segle XX.

En “Maragall i la Setmana Tràgica” de Josep Benet ens allunyàvem massa del meu focus d'interès, tot i que tenir la visió del poeta Joan Maragall sempre podia ser curiós ja que va denunciar des de la seva posició benestant i privilegiada la injustícia comesa en els afusellaments de Montjuich contra en Francesc Ferrer i Guàrdia.

Afortunadament el llibre “La Setmana Tràgica de Barcelona 1909” d'Alèxia Domínguez, aportava informació més afi a les meves necessitats. Aquella tesi doctoral publicada per la humil editorial Cossetània explicava el dia a dia d'aquells anys de la població barcelonina, tant la burgesa com la pobre classe obrera: la distribució dels apartaments, els medicaments, la prostitució, etc.

Portades dels llibres consultats

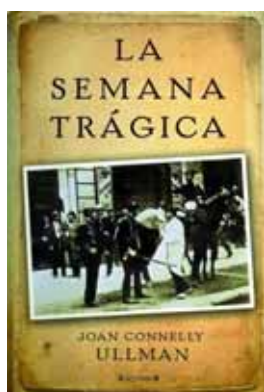

En la majoria d'ells, per manca de temps, i per tenir accés sempre a la informació directa dels llibres, vaig escanejar les parts referents al dies crucials de la setmana.

En cada un d'ells vaig llegir i prendre apunts de les causes, la situació i el desenvolupament d'aquells esdeveniments. No obstant mancava una descripció més detallada del dia a dia i hora a hora d'aquells dies. En molts llocs apareixia que l'únic llibre amb tal cronologia era “La Semana Trágica” de Joan Connolly Ullman, reeditat recentment per Ediciones B el mateix any del centenari.

Vaig haver de demanar aquest llibre de la biblioteca de Rubí Mestre Martí i Tauler, ja que cercant a la Biblioteca de Vapor Vell l'antiga edició del 1968 estava desapareguda. Gràcies a aquest document vaig poder desenvolupar millor aquells dies tant desconeguts per a mi, tot i que en aquell moment ja havia deixat de centrar-me en l'escriptura de la història i estava més centrat en la realització de les pàgines.

Per tant, a l'hora de crear la història definitiva, aquest és el llibre que necessito.

III.4 Filmografia

III.4.a Les pel·lícules de malalts mentals

En la meua recerca d'informació el més exhaustiva possible, em van recomanar unes quantes pel·lícules on el protagonista té tendències de múltiples personalitats. M'interessava també en històries de doble lectura, on el final és sorprenent i imprevisible.

Una de les més recents, "*Spider*" (2002) de David Cronenberg s'inspira en el llibre homònim de Patrick McGarth. En ella es relata la confusió d'un malalt psicòtic que de gran recorda la mort de la seva mare assassinada aparentment pel seu propi marit. El protagonista creu que el seu pare ho va fer per poder marxar amb una altra dona. Descobrirem al llarg de la pel·lícula que no és més que la percepció d'una realitat fragmentada i errònia.

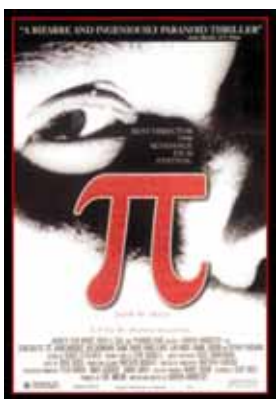
Una altra pel·lícula que em va marcar per aprofundir en la distorsió de la percepció va ser "*Memento*" (2000) de Christopher Nolan. Un home amnèsic viatja d'un lloc a l'altre a la recerca de l'assassí de la seva dona. Vol venjar el crim que no va poder evitar estant a casa. Tot i així, l'amnèsia temporal l'obliga a tatuar-se qualsevol informació relacionada amb el cas.

La narració de la història juga constantment amb un muntatge cap enrere i cap endavant que no permet copsar clarament la realitat, desubicats per flaixbac constants del passat i d'un present recent.

Del mateix director, "*The prestige*" (2006) ens presenta una història basada en la figura del doble, com Dorian Gray o Dr. Jekyll. El guió es va adaptar del llibre homònim escrit per Christopher Priest. Els nostres dimonis que ens acompanyen són interns o externs? Segons el personatge veurem que el nostre doble ens retorna aquella part més fosca de nosaltres mateixos que volem amagar.

D'un estil força més alternatiu, trobem "*Pi*" (1998) del director Darren Aronofsky, inspirada en "Tetsuo, l'home d'acer", una pel·lícula japonesa punk. Un matemàtic paranoic es tanca al seu estudi per descobrir el número que s'amagarà al darrere dels patrons de reproducció de la natura. En aquest cas, no s'esmenta la malaltia precisa del personatge, tot i que el seu comportament solitari i introvertit denota un trastorn psicològic, similar a qualsevol malaltia mental.

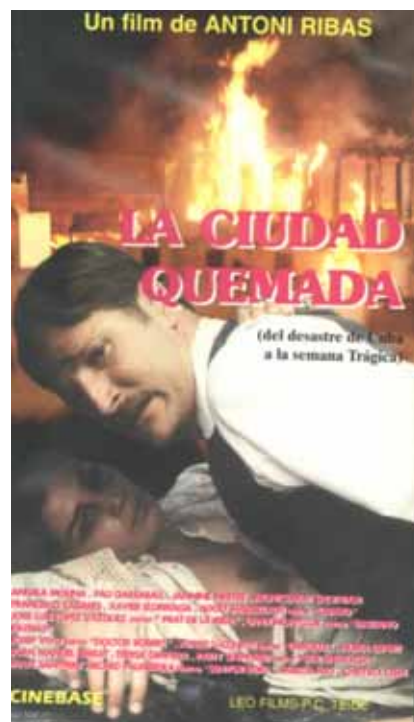
Per últim, la pel·lícula "*Keane*" ens narra la vivència d'un pare esquizofrènic que tracta de recuperar la seva filla perduda sis mesos enrere en una estació d'autobusos de Nova York. El protagonista intentarà per tots els mitjans tornar-la a trobar controlant al màxim possible, no sempre l'èxit suficient, la seva malaltia.

III.4.b Les pel·lícules d'ambientació històrica

Dues pel·lícules que m'han permès ambientar millor aquells anys d'inici de segle han estat "Barcelona, la ciutat cremada" d'Antoni Ribas i "Agnòsia" d'Eugenio Mira.

La primera relata les vivències d'un soldat que torna de la Guerra de Cuba al 1899, fent un repàs d'algun moment històric, fins a acabar en la revolta de 1909.

Entremig veurem com es casa amb una burgesa i els interessos d'aquesta família perillen amb els avenços anarquistes de l'època. Els exteriors intenten mostrar la ciutat en aquella època de la forma més fidedigna possible.

Fotogrames de la pel·lícula
"La ciutat Cremada"

Per altra banda, la segona explica la trampa perpetrada a la filla d'un industrial català, la qual pateix la malaltia perceptiva anomenada agnòsia. Uns competidors alemanys volen descobrir el secret de fabricació del seu producte i creuen que la filla de l'industrial el coneix.

Degut a la malaltia d'agnòsia, la qual no li permet distingir correctament formes i colors, l'enganyen tancant-la en una estància. L'ambientació dels decorats em va permetre dissenyar algunes habitacions de la casa del protagonista de la meua història.

*Fotogrames de la pel·lícula
"Agnosia"*

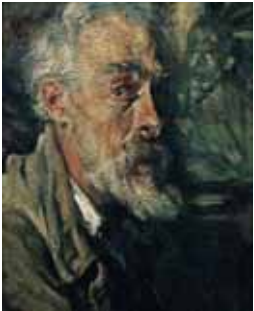

IV Referències

Els camins a seguir són múltiples, però cal fer-ne una selecció. Per aquesta raó, de tot allò que m'interessava, em vaig acabar concentrant amb els aspectes següents.

IV.1 Pintura

IV.1.a Francesc Gimeno

Gràcies al MNAC, a través de l'exposició *Francesc Gimeno, un artista maleït*, l'any 2006 vaig poder gaudir i descobrir un dels pintors que més m'han influenciat. Tant artísticament com vital, aprecio la seva obra pictòrica tant punyent.

Desconegut i poc reconegut, va treballar en l'artesania, però mai es va dedicar exclusivament a la pintura. Com descriu la pàgina web viquipèdia, no s'interessava tant per entrar en contacte amb el món artístic acceptat: “*Artista marcat per la pobresa, de caràcter esquerp, sense gaires relacions i apartat dels cercles artístics del seu temps, [...]L'escriptor Josep Pla li va dedicar un homenot, en què presenta el pintor com un ésser primitiu, marginal, anàrquic, que actua i crea com per instint, fora del corrent de la cultura.*”

Per altra banda, el que més m'atreu de les seves obres és la seva pinzellada enèrgica i potent de les seves obres més tardanes, pinzellada que retrobem en altres pintors que m'agraden.

IV.1.b Andrew Wyeth i Edward Hopper

A la pel·lícula de “Tree of Life” una atmosfera de llum i color s’apodera de tot el llargmetratge. D’alguna manera em recordava pintors que m’interessaven. Investigant, vaig descobrir que efectivament pintors com Edward Hopper i Andrew Wyeth havien inspirat la gama de colors i llums de les pel·lícules de Terrence Malick.

El món de Cristina, Andrew Wyeth

Així ho confirmen a la pàgina web “Los imprescindibles: Terrence Malick” del qual he extret les següents declaracions:

“Partiendo de, claramente, obras pictóricas de primeros de siglo como las de **Edward Hopper** (la casa del terrateniente de la plantación es una trasposición de la de “Casa junto a la vía del tren”, 1925) o **Andrew Wyeth** (su “El mundo de Christina”, 1948, fue, de hecho, la principal inspiración), **Malick** y Almendros pintan en la pantalla la relación de Bill (Richard Gere), Abby (Brooke Adams) y la naturaleza.”

Comparacions entre el quadre d'Edward Hopper "Rail Road" i un fotograma de la pel·lícula "Days of Heaven" de Terrence Malick

Fotograma de "Badlands" de Terrence Malick

IV.1.c Mònica Castanys i Xavi Rodés

Hereus de la pintura de Francesc Gimeno o Lucien Freud, la Mònica Castanys i en Xavier Rodés pinten amb pinzellades gruixudes. Fragmenten el color donant una importància rellevant a la llum, així com feia Joaquín Sorolla, d'una forma realment impressionista. Varis característiques s'entrecruen: Pinzellades gruixudes, trencant les formes; instantànies; espais buits, que inciten al pensament...

La cafétérie, Mònica Castanys

La platja, Xavier Rodés

IV.2 Còmic

IV.2.a Jorge González, *Dear Patagonia*

El seu còmic “Dear Patagonia” em va enamorar. Havia descobert aquest autor a través de la convocatòria del premi internacional *Sins Entido-finac*, el qual ell va guanyar l’any 2008 amb “Fueye”, un treball molt semblant a l’anterior. El 2011 va publicar llavors la novel·la gràfica “Dear Patagonia” amb un transfons estètic molt personal, alhora que inspirat en els autors de còmic de traç lleuger i falsament espontani. De fet, ell confessa que no és un resultat premeditat, sinó més aviat la conseqüència d’acabar -sense eternitzar-se- una història llarga d’unes 200 pàgines.

Treballa els seus originals a llapis per després escanejar-los per aplicar-hi el color amb Photoshop i unes quantes textures repetides al llarg de les seves vinyetes. El resultat apareix com una narració àgil però eficaç, mentre els personatges esdevenen creïbles gràcies al rerefons i una psicologia prou ben treballada. És així com tot el conjunt m’atrau força i m’inspira per seguir en una direcció semblant.

Les pàgines de “Dear Patagonia” de Jorge González, i de “Mi vida mal dibujada” de Gipi, respectivament.

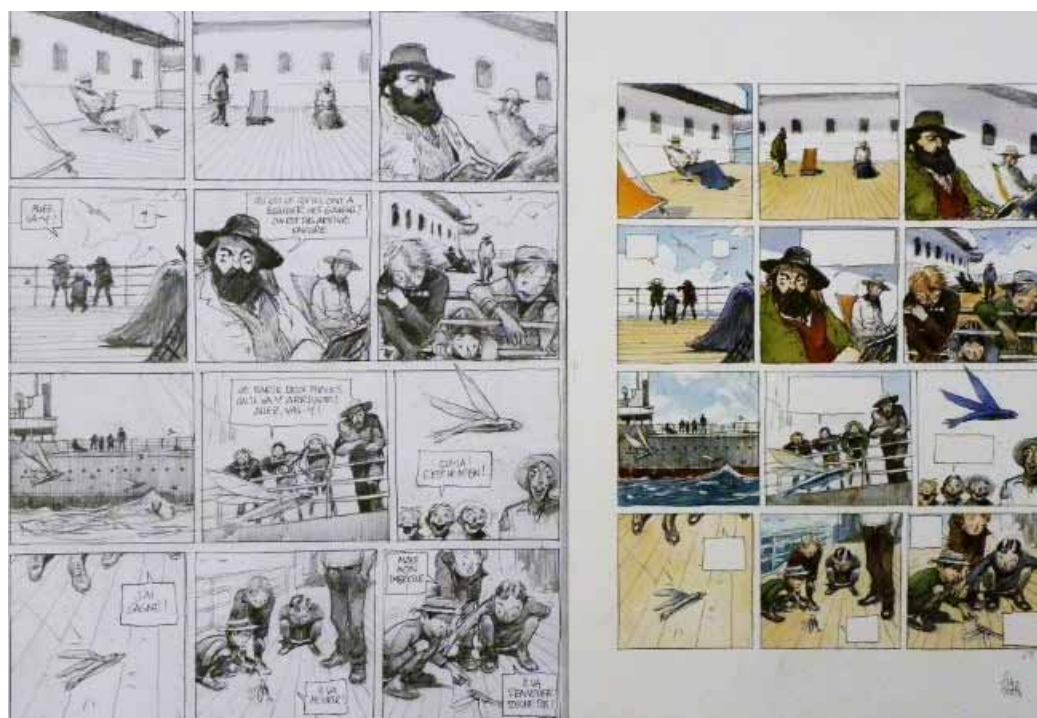
IV.2.b Gipi, *Mi vida mal dibujada*

No és l’únic que dibuixa suposadament “malament”. De la mateixa manera que en Jorge González, en Gipi s’interessa més en narrar uns esdeveniments que en unes vinyetes gràficament ben acabades. Tot i ser semblar maldestre en els seus dibuixos, el traç tremolós i continu dels seus dibuixos donen una frescor poc comuna en molts còmics actuals d’acció. Però en Gipi connecta amb el nostre jo més tendre, profund i humil; i l’únic que podem fer és seguir-lo.

IV.2.c Benjamin Flao, *La línia de fuga*

En els seus llibres de viatge, en Benjamin Flao mostra el seu domini de l'apunt al natural, un altre aspecte que m'apassiona. Lliure, sense embuts, il·lustradors com Sagar Forniés o Emmanuelle, dibuixen allò que veuen quan ho veuen. L'apunt, l'esbós o l'sketch conté errors, més o menys desitjats; però al cap i a la fi, petjades d'un humanisme perdut en altres il·lustracions massa acabades. En Benjamin en el còmic "La línia de fuga" de Futuropolis basa la seva estètica en aquest traç ràpid i tortuós, que no vol acabar de definir les formes per tal que la nostra imaginació completi aquella informació mancanta. Així com els seus coetanis, Gipi o González, l'important és la història narrada, creant això sí un ambient gràfic propici pel relat treballat.

IV.2.d Raúl, *Berlin 1931*

Potser farà uns 10 anys que el vaig descobrir darrere de les il·lustracions de les pàgines del magazine de La Vanguardia. Dialogava gràficament amb els textos d'Andrés Trapiello cada setmana. A diferència d'altres autors col·legues de la revista, com Gallardo amb Quim Monzó, en Raúl es disfressava en cada nova il·lustració. El seu estil irreconeixible i el seu nom artístic curt no permetien endevinar immediatament el conjunt de la seva obra.

Cercant durant molt de temps per Internet, finalment vaig trobar que el seu nom complet era Raúl Fernández Calleja i que era un dels il·lustradors més eclèctics que coneixia. No vaig descansar fins que vaig aconseguir una recopilació d'obres.

La recerca hagués pogut acabar aquí si no fos perquè ens vam tornar a trobar a Angoulême. L'any 2012 van organitzar una exposició amb una selecció dels millors dibuixants de còmic espanyols: Max, Gallardo, Sònia Pulido, etc. També tenia lloc en Raúl amb unes pàgines de "Berlin, 1931", còmic descatalogat. Havien estat treballades amb un resultat pictòric, probablement gouache. Les vaig trobar fascinants perquè destacaven per sobre de la resta. A partir de llavors, vaig voler

aconseguir aquest còmic. A través de la pàgina web iberlibro, recomanada per en Toni Micó, després de molts mesos d'espera per manca d'estoc, vaig finalment obtenir el còmic.

Dues pàgines de "Berlin, 1931" de Raül Fernández i Felipe Hernández Cava

Les primeres pàgines comencen molt ben acabades. Tot i així, a mesura que s'avança en el còmic, la pinzellada es desfà i les formes definides es transformen en borroses. El nivell de precisió de les primeres no es pot mantenir en tot el còmic, qüestió que em va passar amb el projecte. Sense voler m'hi vaig abocar al acabat pictòric, sobretot guiat per la tècnica de l'acrílic.

Es pot dir que aquest còmic és el meu referent per excel·lència, ja que m'ha hagut de marcar sensiblement al veure les meves pàgines amb un acabat tant pictòric com el seu. De fet moltes característiques d'aquestes pàgines, com espais plans, m'interessen molt a l'hora d'il·lustrar. En altres còmics, treballa d'una forma similar i vaig seguint sempre que puc la seva trajectòria.

IV.2.e Nicolas de Crécy

Un altre dibuixant a tenir en compte en aquesta mateixa línia gràfica (i mai més ben dit) seria en Nicolas de Crécy. Amb molts anys d'experiència i molts treballs publicats, tant a nivell d'il·lustració com de còmic, és un gran referent artístic. La seva gama de colors també m'ha influenciat bastant així com el seu traç provinent dels seus exercicis d'apunts.

IV.3 *Projecte d'Il·lustració*

A part de tenir en el record una imatge del projecte final de la Carme Segovia inspirada en Hopper, no seria just no esmentar el meu company de classe Fernando García-Sotoca, qui amablement em va cedir totes les pàgines del seu projecte "1984", inspirat en George Orwell, per tenir-les com a referència. I certament ho han estat.

Es va transformar en un llinard de qualitat per tal propòsit. Alguna prova, tant a nivell estilístic com gràfic, beu d'aquesta font. De fet, m'ho vaig imprimir tot i ho anava mirant de tant en quant.

IV.4 Filmografia

IV.4.a “L'arbre de la vida”

Una de les pel·lícules visualment més impactants que últimament he vist ha estat “Tree of life” de Terrence Malick. El seu tempo, la seva fotografia, la il·luminació, el seu transfons, etc. han deixat una petjada en mi.

De totes les característiques em quedaria sobretot amb la labor del seu director de fotografia, Emmanuel Lubezki. Probablement inspirat en Andrew Wyeth, les imatges evocadores de les postes de sol són recurrents en la pel·lícula, principalment en la part referent al personatge de la mare, que representa la Gràcia de la Natura.

Fotogrames de la pel·lícula “Tree of life”

La influència ha estat tant gran que el ritme narratiu del primer capítol es deu a aquesta pel·lícula. Moments simbòlics amb una càrrega estètica molt forta, música simfònica, etc. aconseguen portar-te a una altra dimensió.

En el fons, en Terrence Malick, filòsof de formació, aprofita les seves pel·lícules per transmetre el seu pensament per tal que experimentem quelcom més que la narració d'una història.

IV.4.b "L'assassinat d'en Jesse James pel covard Robert Ford"

Menys impactant a nivell emocional, però estèticament i rítmicament similar, "The Assassination Of Jesse James By The Coward Robert Ford" d'Andrew Dominik aporta una descripcions visuals d'un western proper i real com la vida mateixa. Els plans són molt ben estudiats a nivell lumínic i la disposició dels elements formen una composició principalment simètrica i ben equilibrada.

Tanmateix, la seva posterior pel·lícula del 2012, "Killing them softly", tot i tenir una estètica interessant, no arriba al mateix tarannà que la realitzada cinc anys abans.

IV.5 La banda sonora de la creació de l'Egofobo

IV.5.a "L'arbre de la vida"

Entre les múltiples influències d'aquesta pel·lícula, una de les més subjacents (però no per això, menys important), ha sigut la música de la banda sonora de "L'arbre de la vida".

Destacaria principalment unes quantes obres que m'han acompanyat en la creació del còmic.

- Funeral Canticle de John Taverner
- El riu Moldau de Bedřich Smetana
- Suite III de La Siciliana d'Ottorino Respighi
- Les Barricades Mystérieuses de François Couperin

IV.5.b Marin Marais i Jordi Savall

Gràcies al retrobament amb la música clàssica, vaig voler recuperar aquelles sintonies que m'haguessin pogut marcar en el meu passat. Les obres de Marin Marais van ser la resposta a través de la pel·lícula "Tots els matins del món".

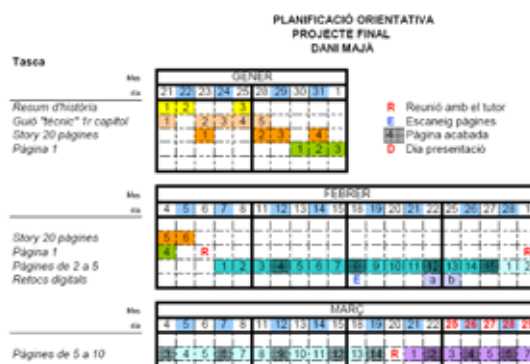
Aquesta obra cinematogràfica ens explica la relació entre mestre i deixeble, Marin Marais, situant-nos en ple període barroc. La banda sonora recupera peces de violoncel escrites pel propi Marais i es completa amb altres creades especialment per la pel·lícula pel compositor Jordi Savall, especialista de l'època.

De les obres d'en Marin Marais, en destacaria aquestes:

- Lully, le bourgeois gentilhomme
- Improvisations sur les folies d'Espagne
- Le badinage

IV.6 Programació

Per tal d'avançar de la manera més efectiva i eficient possible, vaig programar-me varies les tasques del projecte. M'havia funcionat molt bé per les pràctiques de la Llotja a l'Aquàrium de Barcelona. Imposant-me una data d'entrega final, vaig avançar força. Tot i així, no sempre va funcionar, i a vegades calia posar més hores de les plantejades per finalitzar.

V Primeres Idees

V.1 La llibreta blava

Per tal de fer un millor seguiment de l'evolució del projecte vaig recopilar tota la informació que havia anat acumulant sobre el projecte en un mateix quadern. D'alguna manera em permetia tenir un recull ordenat i organitzat de les meves idees fins llavors disperses. A partir de retalls, papers i il·lustracions antigues vaig confeccionar aquest amalgama d'apunts, anotacions i reflexions sobre el projecte.

La història girava al voltant de dos eixos principals: la setmana tràgica i l'esquizofrènia. La primera qüestió era important desenvolupar-ho correctament per tal que la representació gràfica fos el més fidedigne de la realitat de l'època. Pel que fa a l'esquizofrènia, en el primer capítol, podia deixar una mica de banda aquesta recerca mèdica per més endavant. Tanmateix marcava clarament la descripció tant psicològica com física del protagonista.

Al treballar en un projecte per a mi tan ambiciós vaig decidir aprofitar-lo per altres ocasions, a part de presentar-lo a editorials espanyoles i franceses, com ara un intent d'exposició que combinés diferents mitjans d'expressió així com varis concursos de còmic.

V.2 *Entrevista amb Cis Art Lodgers*

Durant el curs 2011-2012 vaig assistir a una conferència sobre les noves galeries de Barcelona.

El plantejament previst dividiria l'exposició en vàries sales. Cada sala proposaria un mitjà diferent.

1. Pintura: Les vinyetes del còmic més interessants, desenvolupar-los en quadre, possiblement, segons el punt de vista del protagonista

2. Fotografia: fotoperiodisme amagat. Recopilació de fotografies de recerca sobre la Barcelona actual (possibilitat de fotografiar últimes manifestacions). Reproducció millors fotos d'en Àngel Toldrà.

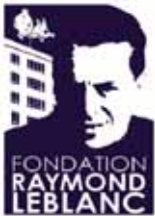
3. Còmic: recull de totes les pàgines (amb els dos costats pintats?) sobre papers artesanals i tècniques pictòriques posant de relleu les textures.

4. Literatura: escrit des del món del esquizofrènic d'un dietari dels cinc dies d'inestabilitat dels carrers.

V.3 *Concurs Raymond Leblanc, Angoulême i Sins Entido-fnac*

Durant l'elaboració del projecte, he anat buscant concursos on poder participar amb aquest. Cercant per Internet, em vaig trobar tres: concurs Raymond Leblanc, Angoulême i Sins Entido-fnac

V.3.a *Raymond Leblanc*

Als voltants del mes de maig, vaig assabentar-me del concurs belga Raymond Leblanc. Estava en els inicis dels originals. De fet, n'havia d'enviar. Vaig pensar fer còpies ràpides a llapis com en Gipi o en Benjamin Flao. Fins i tot, vaig preparar material per enviar-los-hi els papers demanats i part del projecte, com traduccions de textos i altres. Malauradament no vaig arribar a temps.

V.3.b *Angoulême*

La fira més important de còmic a nivell europeu organitza anualment un concurs de Nous Talents. Una condició era no haver editat cap còmic anteriorment. En el meu cas, tot i haver publicat un parell de còmics, ho vaig intentar.

V.3.c *Sins Entido*

Un altre concurs que coneixia feia temps és el de Sins Entido-fnac. De fet, un dels il·lustradors que m'interessen, en Jorge González, havia guanyat l'edició del 2008. Al tenir cert temps per traduir els textos del català al castellà, i amb tot el material ja realitzat, vaig aprofitar per enviar un dossier amb les 16 pàgines demanades del projecte.

VI Primeres proves

VI.1 Proves d'estil

VI.1.a Versions de les referències

Al iniciar una nova etapa en la meva evolució gràfica, em vaig tornar a preguntar quin estil volia desenvolupar per aquell còmic. Les referències les tenia clares: Gipi, Flao, etc. Per tant, a part d'experimentar pel meu cantó, vaig versionar pàgines o vinyetes d'aquests autors esperant que quelcom de bo se m'engaxés.

Versions de pàgones o vinyetes.
D'esquerra a dreta, i de dalt a baix:
"La ligne de fuite", Benjamin Flao;
"Mivida mal dibujada", Gipi;
"Léon la Came", Nicolas de Crécy;
i a la pàgina següent,
"Dear Patagonia", Jorge González.

Tanmateix, anava provant traços, colors, textures, etc. per veure cap a on anava, i a on podia anar. M'inspirava també d'altres materials, com per exemple, la sèrie de televisió "Mà de contes", una part descarregada uns quants anys enrere. D'allà investigava també en viu i en directe estils i tècniques.

Continuava versionant també il·lustradors o pintors que m'agradaven com Toulouse-Lautrec.

Le lit, Toulouse Lautrec

valseuses, Toulouse Lautrec

Les

VI.1.b Proves de llum

En les principals vinyetes d'aquestes primeres vint pàgines, la llum també és protagonista. Per aquesta raó, durant el mes de març vaig fixar-me en les ombres, el reflex de la llum en dies de sol intens. A més a més, vaig fotografiar la finestra amb un pal davant per saber com creava l'ombra a la paret, o al terra.

VI.1.c *Altres proves, com la cullera*

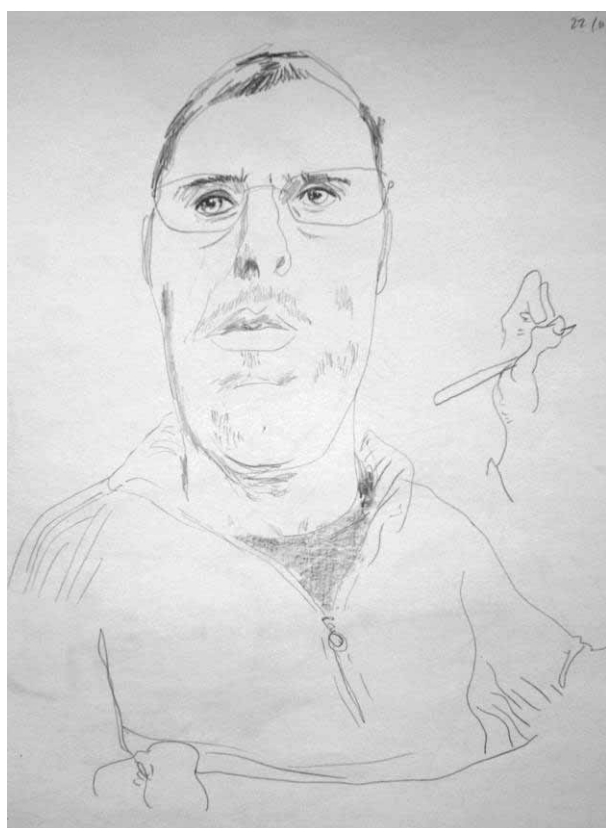
Per altra banda provava altres aproximacions a l'estil pel còmic. Em deixava anar dibuixant allò que em venia de gust, sense limitacions ni objectius. De tant en quant m'inspirava de les fotografies del llibre *1909* i prenia apunts com si ja fos la vinyeta definitiva.

Seguia els paràmetres indicats per aquells autors de traç ràpid i lliure. En general acabava el color amb aquarel·la, o en el seu cas, amb una tècnica aigualida. Deixant espais blancs (característica personal que m'agrada), l'acabat sempre resultava força.

Per últim, com m'agradava les perspectives forçades i punts de vista exagerats, vaig dibuixar-me unes quantes vegades a través del reflex d'una cullera per obtenir deformacions de l'espai.

VI.2 *Proves de textura i paper*

VI.2.a *Proves de textura i paper*

Un tema pendent en el meu aprenentatge creatiu radicava en les textures. Descobertes molt tard en la meua comprensió dels elements gràfics, no vaig arribar mai a treballar-les al 100%. En aquest cas volia compensar la mancança dedicant-m'hi exclusivament i preparar el paper prèviament a dibuixar-hi i pintar-hi a sobre.

Seguint les indicacions de l' Isabel a Tècniques d'Il·lustració, vaig barrejar de tot: collage, pols de marbre, restes de te, pols de totxana, trencament o foradament del paper, gesso amb aliments com l'arròs o amb terra. També vaig aprofitar els periòdics descarregats per Internet. Enlloc d'utilitzar periòdics actuals, com Rauschenberg o els dadaistes, vaig enganxar alguns que vaig imprimir especialment per fer aquests collages.

En qualsevol cas, em vaig adonar que els resultats, tot i ser sorprenents, no podien escaure al còmic ja que provocaria dificultats en la llegibilitat.

No obstant, vaig aprofitar alguna cosa per una pàgina tràgica: la de la violació de la serventa pel protagonista (la doble pàgina 9-10, tractada en el paràgraf VIII.3.b.i). Alguns rastres d'aquest estudi van arribar com per exemple la pols, la barreja del gesso amb papers retallats.

VI.2.b Proves de paper

Per altra banda, també vaig investigar al màxim les possibilitats de diferents papers. Per aconseguir-ho, vaig visitar Barna Paper i vaig deixar-me aconsellar per la botiga a la recerca de papers amb gruix, de gra gruixut i d'acabat per aquarel·lar.

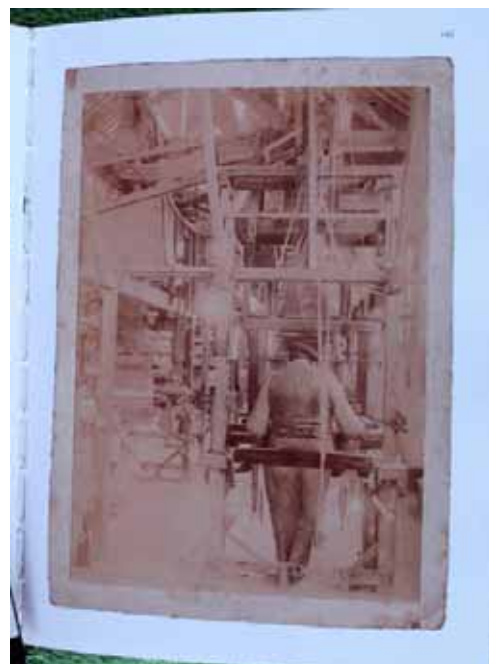
Vaig comparar les següents marques cercant la millor relació preu qualitat per 20 fulls de 50x70cm:

Magnani Aquarello	3,20€
Bockingford 300 gr	2,70€
Canson Acuarela 500	2,58€
Acuarela Fabriano 50%cotó	2,4€
Basic Guarro 370	2,10€

Finalment, per gust, em vaig decantar pel Fabriano 50%cotó. Tot i que el meu tutor, l'Àngel, preferia un Basic per ser més llis, m'agradava el rastre que deixava el rastre del gra. Certament, en alguns moments per certes il·lustracions, el gra va ser un problema per pintar ja que necessitava més pintura que si hagués estat llis.

VI.3 Proves de color

En la gama de colors, tenia una predilecció pels terrossos. No vaig trigar gaire a decantar-me per aquesta gama, definida en part per l'ambient també creat a "Dear

Patagonia". A més, tenia aquest flaire d'antic, fàcil de reconèixer per l'època de la història.

Tenia molt clar també que volia treballar amb colors desaturats i grisos neutres. Inspirat per varis autors de còmic (ja esmentats) sabia que el ventall s'havia de limitar a colors grisosos, amb potser, algun punt de color més saturat: és el que vaig buscar en aquesta paleta.

Paleta positiva i negativa de la gama de colors, principalment del carrer

Com a Projectes I, com ens va ensenyar en Xavi Canals, vaig també treballar una paleta de marrons grisos i neutres, i amb el Photoshop, vaig fer el negatiu. El resultat era el desitjat i esperat. D'aquesta manera tenia molt clar la gama de les pàgines.

La gama definitiva de colors

Finalment, aquests van ser els colors que més utilitzava: ombra natural, blau ultramarí, blanc i negre. Curiosament vaig anar desenvolupant un truc a mesura que omplia les meves paletes d'acrílic. Quan acabava les vinyetes i els colors que em sobraven no els podia reaprofitar, els recuperava tots junts en un tupper. Amb el temps, el cúmul agafava un gris meravellosament verdós, blavós o ataronjat segons la predominança del color de la plana.

Primer, vaig fer un prova d'estil, tècnica i color. Al voler un treball més pictòric, vaig provar amb acrílics i guaixos. Em vaig decantar pels acrílics gràcies a la seva versatilitat respecte al guaix. Vaig jugar també amb espais de llum i pinzellades ràpides. El resultat m'agradava tot i que quedava massa desenfocat. Per això, les pàgines acabades haurien de tenir més definició. A partir de llavors, ja sabia com treballar les pàgines.

Pàgina 17 i 12 respectivament

No vaig doncs dubtar gaire a l'hora de llançar-me amb el color per les primeres pàgines. Sabia que aquella primera part es jugava en una gama de foscos, grisosos i terrosos. A l'inici, en les primeres dues pàgines, van haver-hi poques proves prèvies perquè tenia molt clar l'ambient fosc que volia crear per les pàgines on Gabriel es desperta en la seva habitació de bon matí. La pàgina 17 va marcar l'ambient per la resta del còmic. Sempre la tenia de referència a la paret per seguir les mateixes tonalitats. La seva companya, la número 12 també a la paret, definia el contrast de llum.

Algunes proves a color (pàgines 15-16 i 5)

Però a mesura que anava avançant en la història se'm feia necessari si volia ser coherent amb la resta de pàgines fetes fins llavors, tant a nivell de color com de llum. Algunes proves es feien manualment, mentre que d'altres vaig optar per fer-ho digitalment. Depenia principalment del temps i que el resultat fos més efectiu. Sempre he utilitzat Photoshop, però en algun moment, per problemes tecnològics, vaig haver d'emprar en Gimp. Definitivament, el Photoshop CS6 superava en escriure el seu homòleg lliure de Linux.

Algunes proves a color de les pàgines 21, 18, 11 i 10

VII Primers dissenys

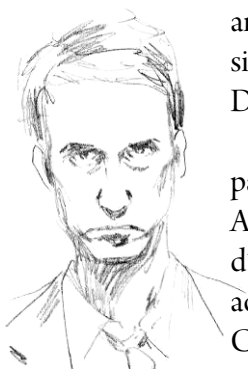
VII.1 Disseny de personatges

Per la part de la història que havia de realitzar, apareixien dos personatges principals: en Gabriel i l'Ariadna, la seva serventa. El primer acaparava tot el protagonisme mentre que el segon personatge, només se'l veia lleugerament en un parell de vinyetes. Tot i així, vaig fer una recerca força desenvolupada pels dos. La descripció completa es troba al final de la memòria, a l'Annex.

VII.1.a Gabriel, el protagonista principal

En Gabriel va tenir molts noms abans de ser batejat amb el nom de l'arcàngel. El primer, i que va durar molt de temps, era Daniel. La seva descripció psicològica i circumstancial marcava de molt a prop el seu físic. Per evitar massa comparacions amb mi mateix, i defugir un cert egocentrisme, vaig cercar un nom amb cert simbolisme. Finalment em vaig quedar amb el significat de Gabriel: "el poder de Déu".

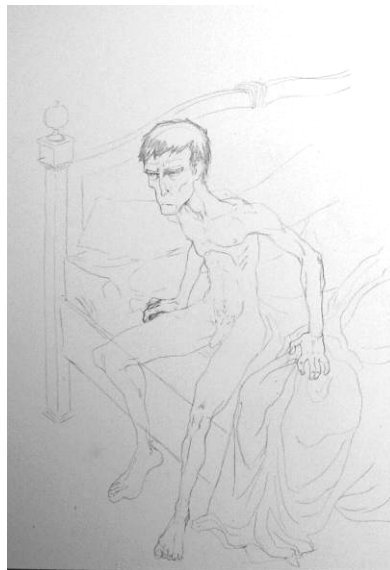
Malalt des de petit d'esquizofrènia, en Gabriel s'havia hagut aprimat molt degut al patiment creat per les al·lucinacions i la falta d'hores de son per una angoixa constant. A partir d'aquesta idea, vaig cercar aquells personatges que més s'assimilaven al perfil d'en Gabriel. Desitjós d'un cert suport gràfic, em vaig inspirar principalment dels actors que tenien un rol similar, com en les pel·lícules abans esmentades de "Fight Club", "Spider" o "Pi".

Edward Northon, a "Fight Club", Ralph Fiennes i Sean Gullette, a "Pi"

Més tard, vaig descobrir "The Machinist", pel·lícula sorprenentment espanyola dirigida per Brad Anderson, on el protagonista, Christian Bale, té exactament la fisonomia necessària per dissenyar el cos d'en Gabriel. De fet, haig de reconèixer que sempre m'ha atret força l'aspecte raquític per crear els meus personatges (serà un projecte d'una percepció del meu ser?)

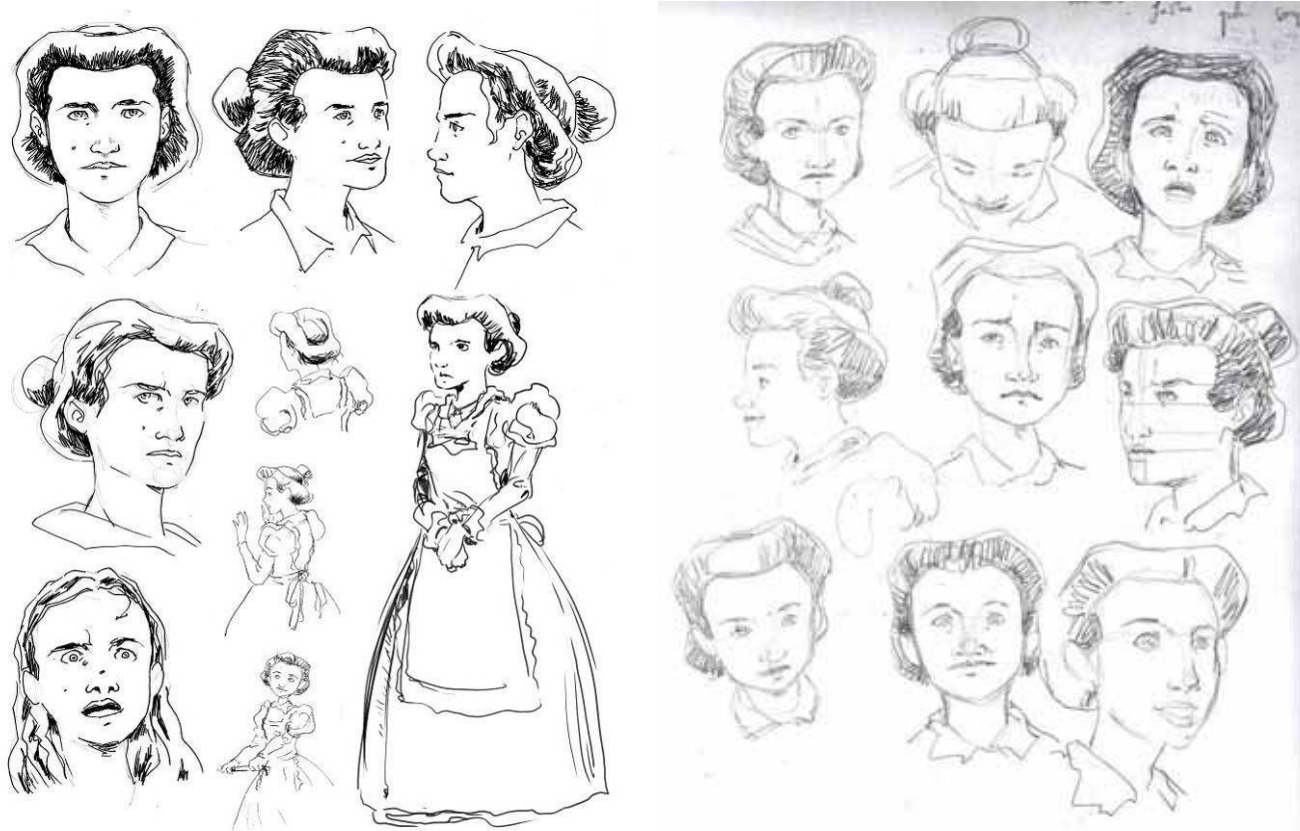
VII.1.b *Ariadna, guia del laberint*

Tot i que no apareixia gaire en aquestes primeres plantes, vaig fer un cert estudi físic de l'altra personatge principal. La predisposició per aquest nom comença en el primer story creat pel meu company de física i jo. En aquí, el personatge ja es diu Ari.

No obstant vaig voler anar més enllà i la vaig rebatejar Ariadna. Gràcies a una amiga amb el mateix nom, vaig recuperar la història mitològica de Teseu i el laberint del Minotaure. El fil de l'Ariadna, creat per cabells, notes o pistes deixades conscientment o involuntàriament per la serventa, guiarà en Gabriel per tot el laberint de carrers de Ciutat Vella fins al final del retrobament.

Gràficament em vaig inspirar d'aquesta amiga i d'una foto antiga descarregada d'Internet. Com sempre, la descripció psicològica marcava força l'aspecte físic. Amb 16 anys, n'Ariadna mostra cert atractiu sense ser del tot seductora.

VII.1.c *Personatges secundaris*

En aquest punt del projecte, tot i haver-hi més personatges (el pare, Manel Bofarull o el Doctor Müller), el desenvolupament gràfic d'aquests està en una fase molt verda. En la primera part, no surten cap d'ells, i apareixen de fet molt més tard. Per això, quasi ni s'ha tractat el seu disseny.

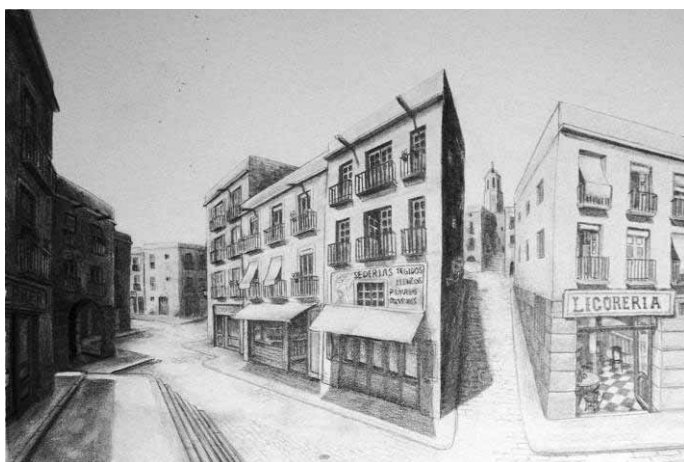
VII.2 Disseny d'escenaris

Des del principi de la història original, el meu company i jo teníem molt clar que els successos passarien a Barcelona. Per això, certs exteriors serien directament la còpia gràfica dels carrers de la Ciutat Comtal de principis de segle. Per aquesta raó, vaig descarregar d'Internet tantes fotografies. La màxima informació d'exteriors i interiors seria essencial per ambientar correctament la història.

Per altra banda, tot i haver passat un segle sencer, sabia que Ciutat Vella no havia pogut canviar tant, i que em permetria ser d'inspiració pels escenaris.

Tanmateix, en la Unitat de la matèria de Projectes de Segon d'en Toni Micó vaig tenir la oportunitat de crear carrers i habitacions que més tard m'haurien de fer servei en la història. D'aquesta manera ja vaig estudiar molt les cases i els edificis del barri gòtic de Barcelona.

Treball d'escenografia: carrers de Barcelona amb la Catedral gòtica de fons.

Pel que fa la casa burgesa de la família d'en Gabriel, vaig anar improvisant una mica tot i que tenia molt clar que havia de mostrar ostentositat i un cert nivell econòmic. La referència en aquest cas han sigut imatges de cases de l'Eixample (descarregades de pàgines d'immobiliàries) i algun fotograma de la pel·lícula "La ciutat cremada".

També vaig tenir l'ocasió de fotografiar una habitació amb un cert caire d'època a Sant Pere Despuig, a la Vall de Bianya, Girona. En aquest cas era de pagès però el mobiliari recordava força aquell trobat anteriorment per Internet

A mesura que anava dibuixant, anava perfilant els espais de la casa. El primer que va haver de sortir era l'habitació del protagonista. A partir d'aquí, es va anar configurant la resta de les habitacions i sales, sense però, massa detall ja que les imatges o visualitzacions d'aquestes eren escapçades.

Per altra banda, calia tenir en consideració les vistes exteriors als carrers des de la finestra. A partir de les fotos realitzades, més les recopilades per Internet, es va configurar una petita biblioteca dels carrers per l'escena inicial.

En el cas de la pàgina 5, les fotos realitzades pels carrers de Barcelona van ser essencials a l'hora de fer una il·lustració creïble.

VIII Pàgines

Un cop fet tot el treball previ, que a vegades es continuava barrejant amb la creació en si mateixa, venia la part més àrdua: la creació del còmic.

VIII.1 Storyboard

Abans de començar amb els definitius, calia fer un estudi previ de paginació de les primeres 30 o 32 pàgines. Aquest primer objectiu es veuria reduït a unes 20 per una qüestió de plausibilitat en el termini de realització del projecte.

El primer que vaig fer va ser dividir la història. A partir de l'escrit literari, vaig desgranar per parts l'acció en vinyetes i pàgines. La separació es decidia segons les sensacions que em produïa el text, així com la descripció de les ambientacions que m'interessaven.

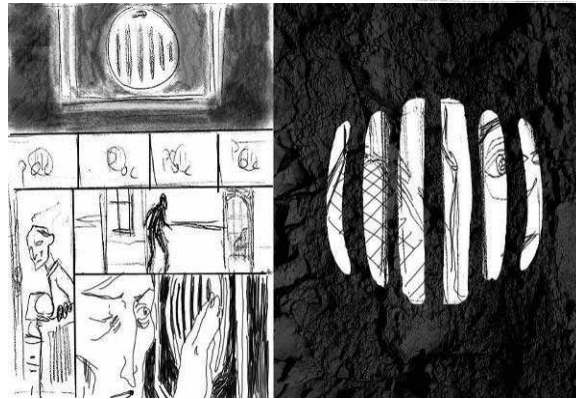
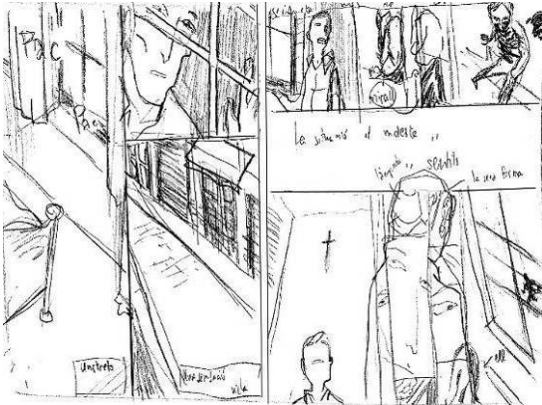
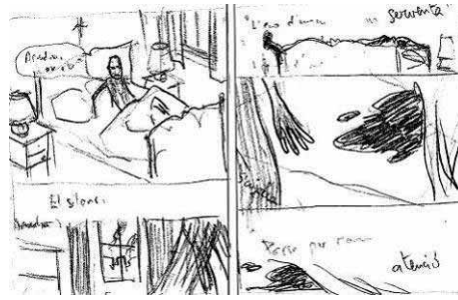
Havia de dividir la narració escrita en imatges, seleccionar la progressió de la narració i l'escala del temps en imatges convincents. Després, venia un ajust en el punt de vista o el plànol.

Les següents imatges corresponen al primer storyboard del còmic, separat en dobles pàgines. D'aquesta manera, també em podia fer una idea de la paginació per la maquetació final.

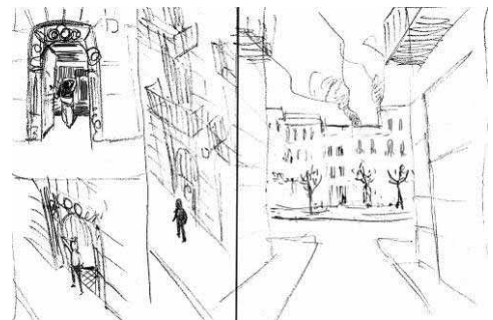
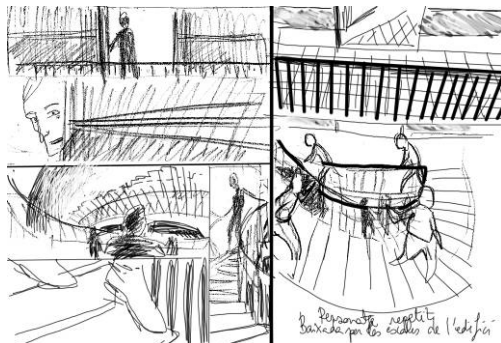

Vaig treballar bastant intuïtivament sobre els plans de les vinyetes. En general ho tenia molt clar. Tot i així, comentant amb l'Àngel, vam canviar algunes coses que no convenien (plans així com successió de pàgines). També a l'hora de fer el llapis, algunes coses van evolucionar.

Últimes quatre pàgines descartades

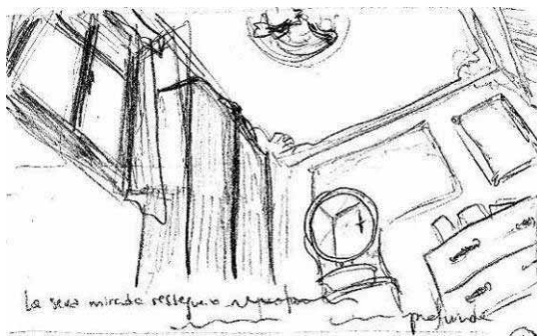

VIII.2 Pàgines a llapis

El procés del llapis el tenia força clar gràcies a la feina prèvia de l'storyboard. Per altra banda, sabia que em podia arriscar perquè finalment pintaria per sobre d'aquest. Si el dibuix no era del tot encertat, la pinzellada d'acrílic ho podria arreglar. Em podia doncs deixar anar.

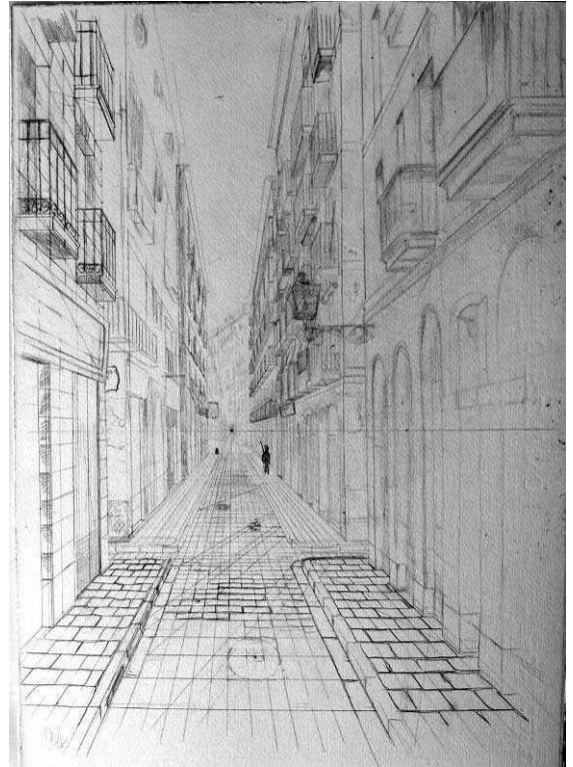
En alguns casos, vaig treballar el llapis directament en el paper final. Segons la dificultat, o l'estudi previ, vaig dibuixar primer en un paper en brut. D'aquesta manera podia veure possibles errors de composició o perspectiva, o també em permetia fer un estudi de la llum.

En aquesta taula, la successió del procés per la doble pàgina 7-8:

En les primeres pàgines preparava el paper amb gesso per donar rugositat i matèria. Fins i tot em podia atrevir trencant el paper, com si d'un element més que participés en l'obra final.

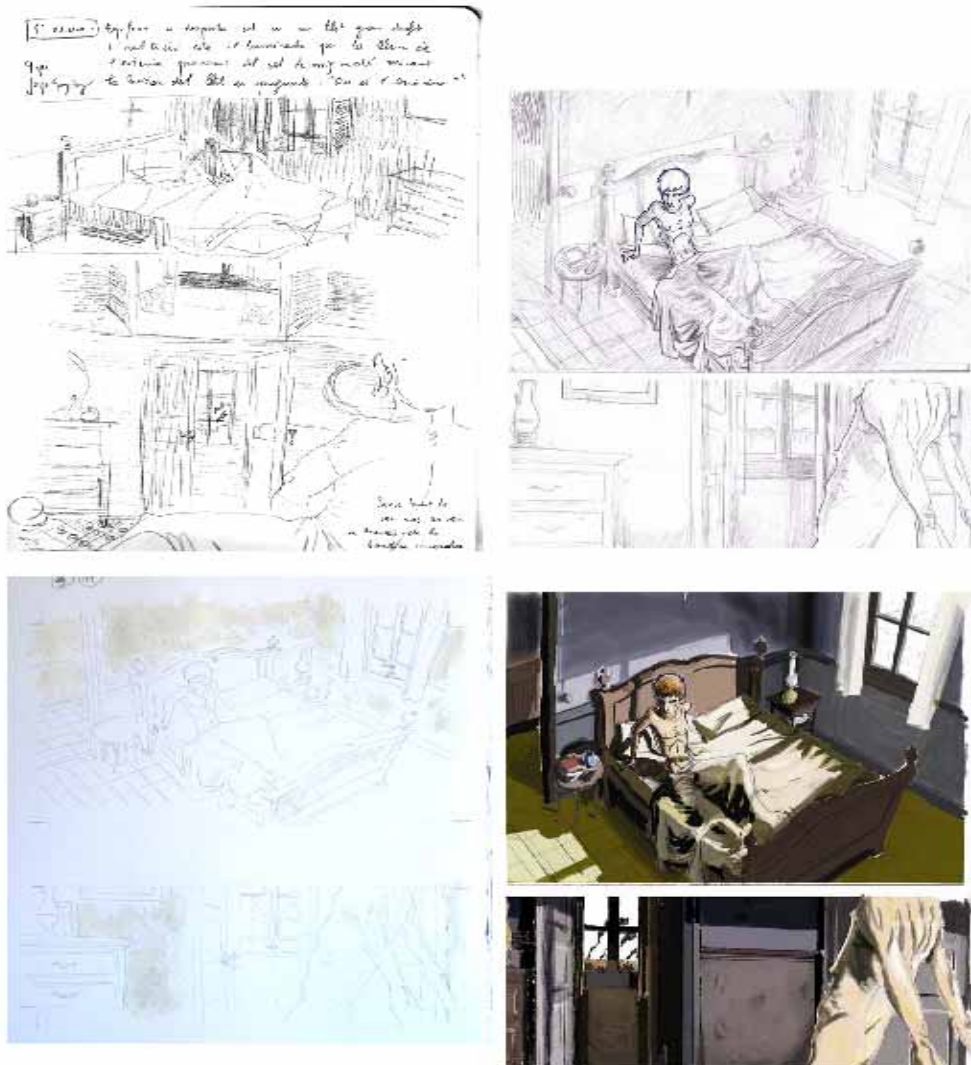
VIII.3 Pàgines definitives

Algunes pàgines van ser més complicades que d'altres perquè requerien més esforços. Les més estàndards van seguir un procés mimètic de llapis, textura amb gesso, acrílic i retoc digital. Aquesta etapa va ser principalment a l'ordinador.

Primer explico el mètode per les més estàndards, i després acabo explicant les més inusuals en aquest projecte.

VIII.3.a Pàgines de procés estàndard

El procés estàndard s'assimilava força al d'un còmic normal. Després de fer el llapis, havia de pintar amb acrílics.

VIII.3.a.i Proves de color

Primer de tot, si no tenia una referència prèvia (d'alguna vinyeta del mateix escenari, o d'una pàgina similar), feia una prova a color. La descripció d'aquest procés està en l'apartat VI.3 Proves a color. En general les treballava amb el Photoshop (havia pogut instal·lar-me la versió més actual CS6) el que em permetia molta versatilitat d'efectes gràcies als pinzells, als filtres o als efectes de nivells o corbes.

VIII.3.a.ii *Pintura a l'acrílic*

Un cop tenia clar què i com calia fer aquella pàgina, em posava a pintar. Marcava amb cinta de pintor les vores de les vinyetes. En cap cas pretenia ser exacte ja que el meu màxim interès era denotar aquella sensació de treball manual, més càlid que el digital. Fins i tot, sense estar segur dels límits de la pàgina final, m'arriscava a deixar els marges de les vinyetes inacabades, amb pinzellades que no delimitessin completament el final de la il·lustració.

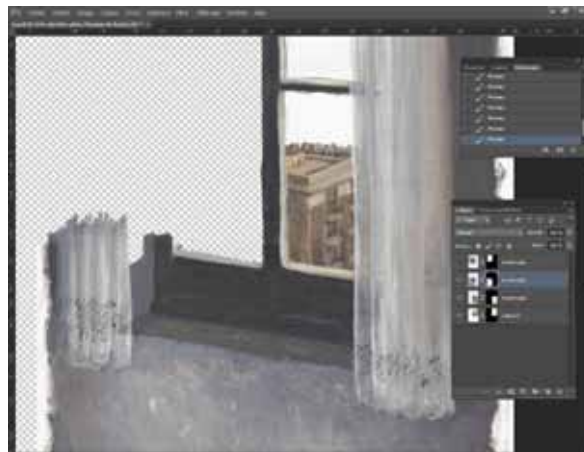
VIII.3.a.iii Escanejat

Les pàgines un cop pintades, havien de ser escanejades. Totes elles eren superiors a la mida A4 del meu escàner. Els preus que diferents impremtes em van passar rondaven els 5€ per pàgina, el que significava 100€ per tot el còmic. Ara per ara, era un preu massa elevat per tal tasca. Per tant, vaig veure'm obligat a escanejar les pàgines per parts, per després muntar-les amb el Photoshop.

VIII.3.a.iv Muntatge i retoc digital

Tot i pesar molt, gràcies al treball de màscares après a Disseny Assistit per Ordinador, vaig anant ajustant les pàgines a la mida requerida. Podia a més, al desplaçar les parts, ajustar-ho millor a DIN A3 pels concursos d'Angoulême o Sins Entido-Fnac.

VIII.3.b Pàgines particulars

Certes pàgines van tenir un procés més complex. Les escollides són les dobles pàgines 3-4 i 9-10, i les pàgines 5 i 10, que són d'una única vinyeta. En aquestes buscava més que en les altres barrejar encara més les tècniques que ens les estàndards.

VIII.3.b.i Pàgines 3-4

La doble pàgina 3-4 havia de ser una combinació de collage, acrílic i apunts a partir de fotografies. Les primeres proves em van portar a escollir una composició relativament carregada.

Finalment, després de plantejar diverses opcions, em vaig llençar en el collage de retalls de diaris de l'època que prèviament havia imprès. Aquesta idea la repetiria en la doble pàgina 9-10, i provant en la portada.

En el treball de collage, m'agrada treballar amb els papers molt flexibles. Per això, em vaig posar a la banyera i, amb el mànec de la dutxa, remullava els retalls de diari i el paper, barrejant-ho amb cola blanca. Per aquesta plana, vaig utilitzar un paper Bockingford, perquè semblava força resistent per aquest tipus de temptativa tan aigualida. Al costat també tenia alguns colors (magenta o ocre) en gouache per acolorir lleugerament el paper o els diaris.

Posteriorment, amb la referència fotogràfica, aquí adjunta, vaig traçar al carbonet el que em semblava més representatiu. Finalment, en la gama de colors ja escollida de terrosos, em vaig posar a pintar amb la intenció de delimitar al màxim tots els contorns de les cases i la torre de la catedral. Cada vegada que l'ensenyava al meu tutor, l'Àngel, semblava que estava d'acord amb el resultat. Per tant, amb el temps, i sobretot la manca d'aquest, ho vaig deixar com "inacabat", permeten respirar la composició i la combinació amb el collage.

La idea principal que volia transmetre era la del domini de l'Església sobre la població. No només es mostrava a través de la posició central del campanar, predominant el barri, sinó també amb l'entramat de carrers, com si fossin venes, que comunicaven els edificis religiosos de Barcelona, com Santa Maria del Mar a dalt a l'esquerra.

La pàgina 5 estava previst que fos una foto. Seguia doncs amb aquesta idea prèvia d'una barreja d'acabats (collage, apunts, fotografia, etc.). Tot i tenir-la doncs inicialment plantejada, retocada a partir d'una fotografia realitzada en l'excursió, vaig haver de canviar de parer perquè no s'adaptava a la resta del còmic.

Llavors vaig cercar de nou quina imatge convindria en la narració. Vaig tornar a escollir una nova fotografia i vaig copiar-la, treballant la perspectiva com vam fer a Sistemes de Representació amb l'Àngels. Després vaig fer proves de llum perquè volia que representés la sortida del sol. Un cop dibuixat a llapis, vaig fer la prova de color amb el Photoshop. A més disposava de les referències d'altres pàgines on apareixien carrers, com la 17 o la 19.

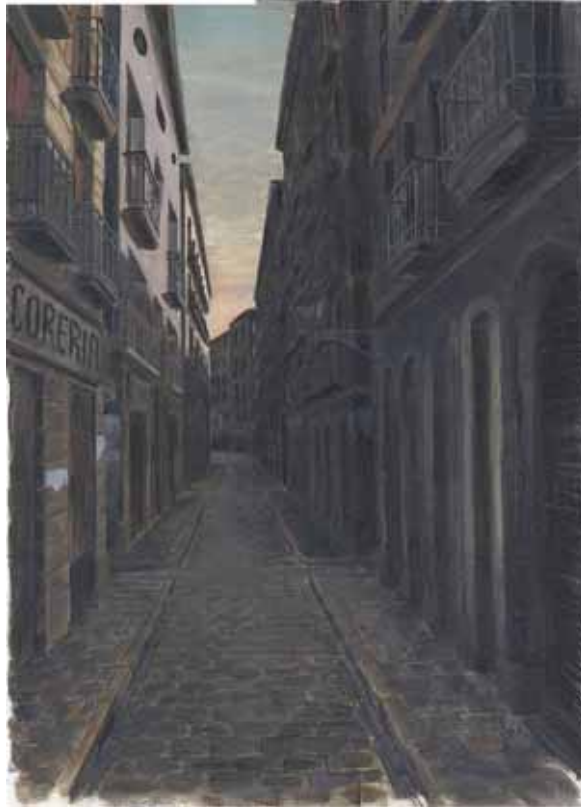

El contrast entre la foscor de la ignorància del poble i la llum d'una nova era havia de ser palpable. Un altre vegada, pintors com Edward Hopper, em van influenciar en aquest fort contrast. El procés va ser costós, sobretot en la perspectiva dels balcons, les rajoles, i en aconseguir que la llum fou prou potent.

Per últim, calia remarcar les rajoles perquè no semblessin que flotessin així com les baranes dels balcons. Amb algunes pinzellades de color, quasi bé pur i saturat, marcava les lluentors dels metalls amb blanc. Per altra banda, vaig potenciar la foscor de la part dreta amb tinta violeta per segells. En aquesta prova, vaig veure que era eficaç tot i que denota un acabat massa brillant.

Finalment, un total de tretze hores va caldre per obtenir un acabat satisfactori.

VIII.3.b.iii Pàgines 9-10

Aquesta doble pàgina mostra un record distorsionat del protagonista de l'anterior nit passada amb la seva serventa. Quan ell creu haver viscut una nit d'amor i passió, en realitat ha violat violentament la seva serventa.

Per recrear aquesta distorsió volia trencar amb la resta d'estils de les pàgines següents. Per fer-ho, vaig escollir treballar encara més enllà la barreja de collage i la preparació prèvia del paper, afegint-hi pols, terra o pètals de flor.

Per poder aprofitar al màxim totes les possibilitats de l'aparició de la màgia, vaig disposar-ho tot per tal de deixar-me portar per la intuïció.

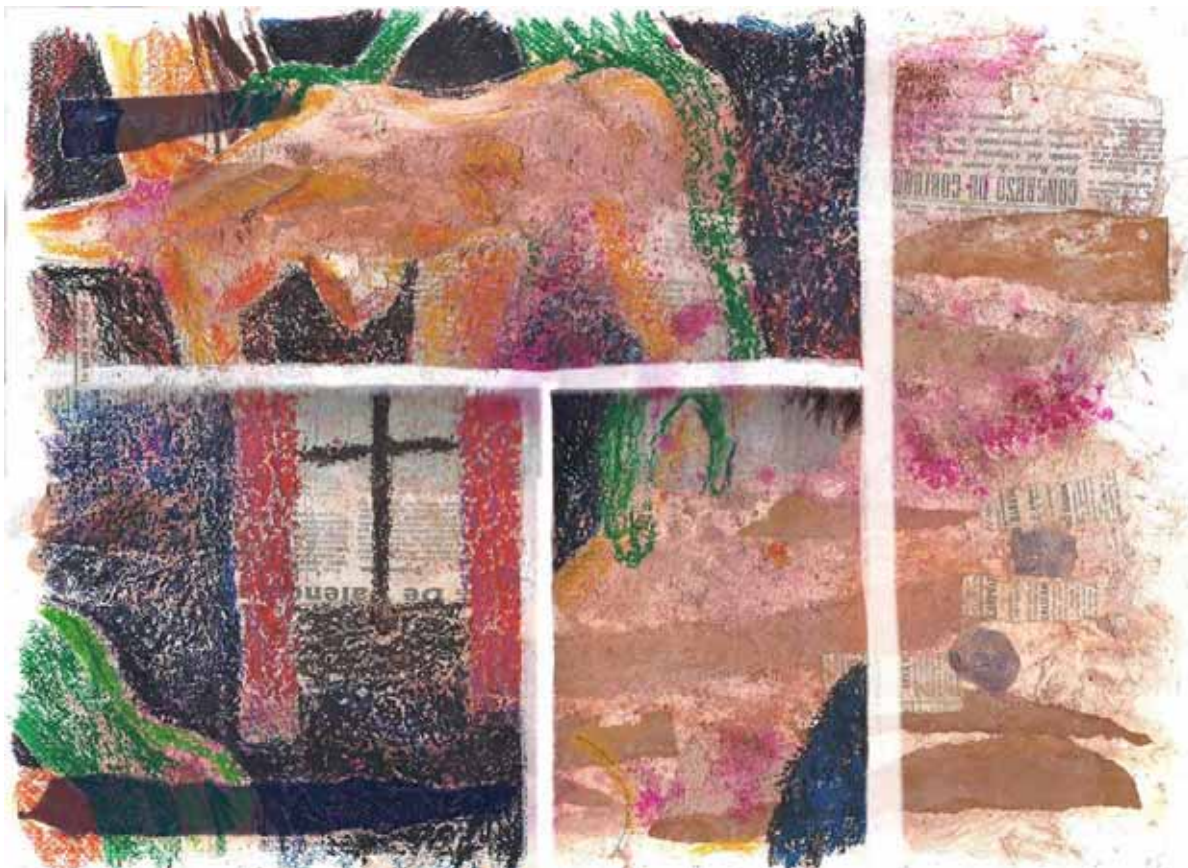

Per alta banda, disposava d'una prova anterior, i sabia el resultat de color i de textura desitjats, havent escollit les cretes pel seu acabat granulat.

Després de que estigués sec, vaig pintar-ho en una gama reduïda i de complementaris (vermell i verd) i fosca (negre i blau pel fons). Gràcies al gra obtingut barrejant pols i gesso, s'augmenta encara més l'efecte d'esdeveniment desgraciat.

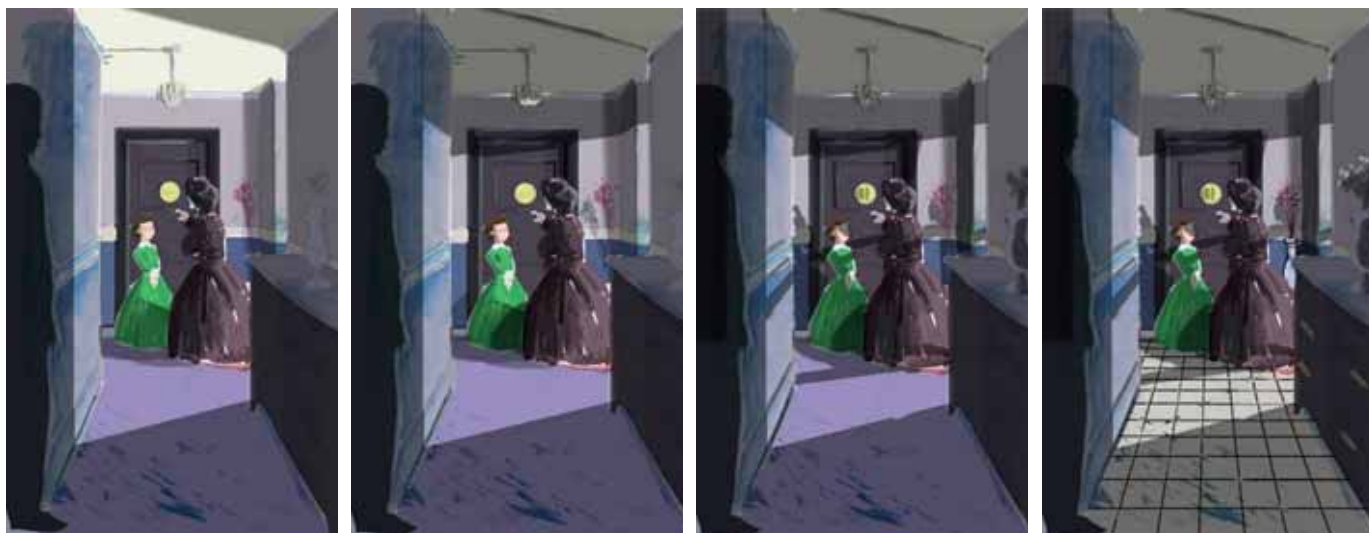

Quedava llavors un espai buit on havia d'aparèixer un altre record, que seria l'anomenada pàgina 10.

VIII.3.b.iv Pàgina 10

Una altra pàgina que va tenir un difícil i llarg procés va ser la petita part buida de la pàgina 10. Correspon a l'arribada de la serventa, Ariadna, en el seu primer dia a la casa dels Bofarull. Al ser una vinyeta única a tota pàgina, amb perspectiva cònica i efectes de llum, calia saber estudiar bé les interaccions de la llum sobre parets i persones.

Prèviament, vaig fer varies proves de llum i color.

Llavors, vaig anar pintant capa rere capa, començant per les zones foques com si de l'aquarel·la es tractés. Al ser tan gran, i aparèixer tants objectes, va costar donar sensació de profunditat (a través de les rajoles del terra) i un treball de llum clarivident. En aquest cas, molt inspirat per Andrew Wyeth, la llum representa la sortida i l'esperança, així com la forma, crea un paral·lelisme amb una part de la doble pàgina 15-16.

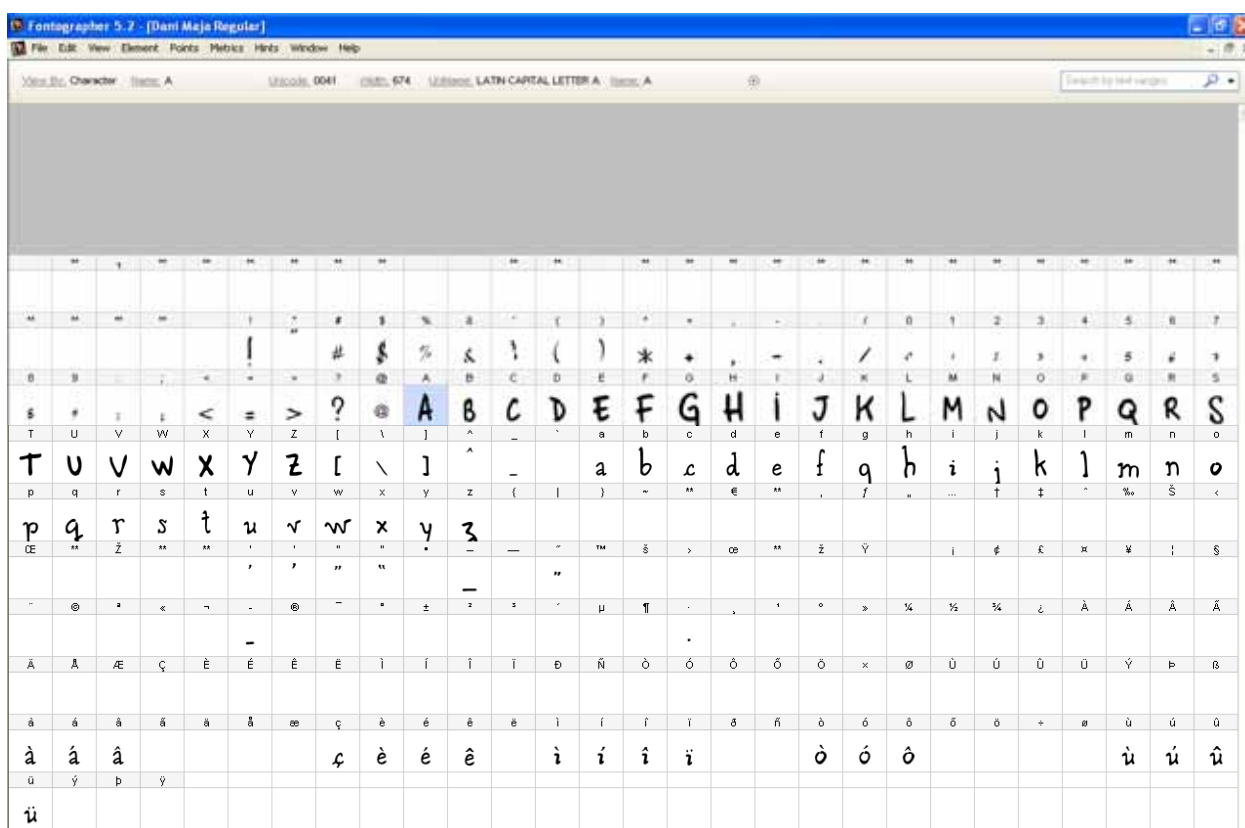

VIII.4 Maquetació

VIII.4.a Tipografia

En el transcurs del projecte, vaig decidir que dissenyaria la meua pròpia tipografia amb Fontographer pels textos de descripció, narració i els diàlegs. Es basaria principalment en la meua lletra manual.

Primer vaig dibuixar totes les lletres de l'abecedari. Un cop escanejat, vaig tractar-ho per Illustrator. Gràcies a un programa d'edició de tipografia que feia temps tenia, en Fontographer, vaig crear tota la tipografia.

El resultat és força convincent tot i que encara hi ha millores a fer.

Exemple:

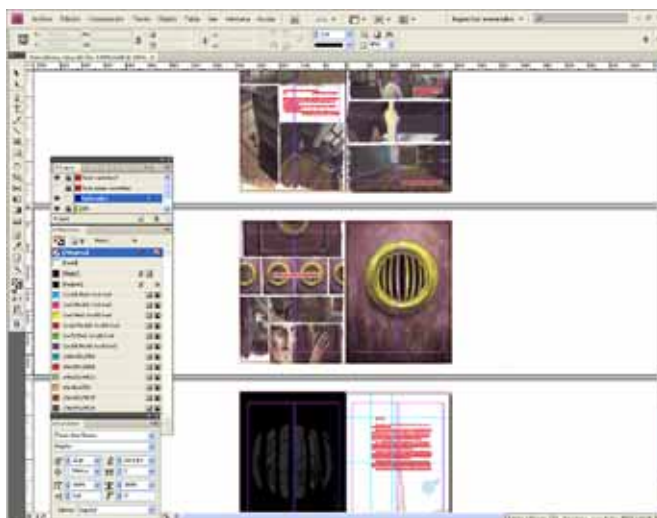
El resultat d'aquesta tipografia és força convincent tot i que encara hi ha millores a fer.

Pel que fa a la portada, la proposta que vaig fer, Mesquite Std, denotava segons l'Àngel un flaire a western més que no pas de principis de segle. Em va demanar que busqués quelcom més similar a l'Art Nouveau. Cercant per Internet, vaig finalment trobar un document que explicava les tipografies dissenyades en aquella època, així com diverses pàgines webs on les tipografies havien sigut classificades segons criteris de principis de segle o relacionades amb l'Art Nouveau. D'aquesta manera vaig acabar agafant la tipografia dissenyada per Otto Eckmann l'any 1900 per la fonedora Klingspor.

VIII.4.b InDesign

Per maquetar el projecte, ja havia previst fer-ho amb InDesign, programa professional de maquetació de revistes. També la impremta finalment escollida, Private Space Gallery, demanava els arxius en aquest format.

Per si de cas, em van passar unes característiques tècniques de com havia de ser el document. Tot i així, moltes d'aquestes recomanacions les havíem treballat amb en Sergi Mariñosa en Disseny Assistit a l'ordinador.

Per la portada i les guardes, havien de ser arxius diferents. Al comentar amb l'Àngel per les guardes, em va recomanar fer un treball com per la pàgina 9-10, molt texturitzat. Per tant, amb tot el material disposat com per les anteriors vegades, vaig treballar varis tipus de guardes, que al final, podrien funcionar com a separadors de capítols. Al final vaig escollir la segona i li vaig canviar la tonalitat tirant cap a vermellós.

VIII.5 *La portada*

La imatge de la portada va mig aparèixer a meitat del projecte. Tanmateix, no va ser fins al final, que no vaig tenir realment clar què volia.

Les primeres idees barrejaven diverses possibilitats però ràpidament el meu tutor i jo ens vam posar d'acord. La perspectiva aèria de Barcelona amb les fumes dels incendis era ideal pel tarannà de la història. La referència clara seria una foto de la portada del diari "La Actualidad", del 28 d'agost de 1909 realitzada per Castellà amb al següent descripció: "Vista parcial de Barcelona, desde la montaña de Montjuich, el miércoles de la Semana Trágica." Més tard, m'assabentaria que aquesta foto va ser retocada. El fum de les cases va ser pintat amb els dits del fotògraf ja que en aquell moment no va haver-hi cap foc.

A partir d'aquesta foto, vaig fer un parell de plantejaments de color i composició.

Amb el segon com a prova definitiva, em vaig posar a pintar. En aquest cas, volia pintar a l'oli per provar una tècnica atractiva alhora que encara desconeguda per a mi.

Primer vaig fer una capa preparatòria de tons groguencs apagats pel fons. Després, de forma successiva, vaig anar superposant capa rere capa de colors més ataronjats, fins arribar a blavosos, amb algun punt de verds. La referència fotogràfica eren les fotos de sortida del sol que havia fer.

Per la part de les cases, no volia definir-les una per una. Per aquesta raó, vaig pintar la perspectiva de la ciutat amb tocs perpendiculars, colors vius contrastant amb desaturats, dins d'una gama de terrossos. A part, volia cremar una part del quadre per simular el fum dels incendis de Barcelona, i al mateix moment, fotografiar el resultat per donar una nova dimensió a l'obra.

Però, quan vaig ensenyar a l'Àngel aquesta etapa, em va demanar que ens veiéssim per parlar-ne. Li semblava que faltava quelcom de la pinzellada present en el còmic. Certament, aquest quadre era molt més suau i menys enèrgic en el traç de la pinzellada que la resta del projecte.

Per això, vaig tornar a pintar sobre ell, però fent de nou proves a color a l'ordinador i amb pintura a l'oli. En aquest cas, vaig preferir utilitzar el Corel Painter 11 per tal de poder obtenir la textura de la pinzellada dels pinzells a l'oli.

Per això, vaig tornar a pintar sobre ell, però fent de nou proves a color a l'ordinador i amb pintura a l'oli. En aquest cas, vaig preferir utilitzar el Corel Painter 11 per tal de poder obtenir la textura de la pinzellada dels pinzells a l'oli.

En aquestes dues proves anteriors, m'agradava molt la pinzellada i aquest acabat del primer mentre que del segon m'agradava la tonalitat vermellosa i la gosadia del collage dels diaris. Combinant ambdues propostes, vaig voler apostar de nou pel collage de diaris antics.

Curiosament, durant aquells dies, vaig presenciar un incendi en la llunyania des de casa. Vaig aprofitar per fer un parell de fotos com a referència per la portada.

Vaig llavors continuar arreglant i potenciant el degradat del fons, per acabar fent la fumera en el cel i aquells núvols vermellors que representaven una mà de l'Església catòlica amenaçadora.

Al veure el resultat final, em vaig adonar que, tot i ser molt interessant, no era el que buscava. Com diria algun artista: “No el penjaria a la meua paret.” Per tant, havia de tornar a començar. Amb molt poc marge de temps (perquè ja quedava poc per haver d’entregar tota la maquetació feta a l’impresora), vaig optar per reprendre un dels esbossos fets a l’oli. El vaig retocar un poc més per tal que no semblés inacabat.

El granulat era un residu d’un tractament de textura que havia fet prèviament temps enrere. Tot i no ser inicialment desitjar, pensava que s’esqueia prou. En el cas de les cases, vaig preferir deixar a l’espectador intuir la perspectiva. Així que al acabar-lo, vaig veure que, tot i no ser del tot satisfactori, sí que era un quadre que penjaria a la meua paret, i que a més servia com a portada.

Al no tenir gaire més temps, no em vaig poder preocupar gaire per digitalitzar-ho. Tot i conèixer gràcies a l’Àngel l’empresa EGM que escanejaven teles de grans dimensions, vaig haver de tornar a fotografiar la portada per parts, així com ho vaig fer amb les pàgines, per poder muntar-la amb Photoshop.

En el primer muntatge, va aparèixer una zona brillant de l’oli encara humit que, a falta de més temps, vaig ser incapaç de treure. Però la impremta em va donar una segona oportunitat. Quan vaig portar tot el projecte, van veure que faltaven 4cm d’amplada per la sang. Així que l’endemà, em vaig preparar per fotografiar de nou, aquesta vegada, amb la tonalitat intencionada rogenca dels primers raigs del sol, la portada per parts un altre cop. Amb el Photoshop, vaig ajustar una mica les mides i els nivells, i ho vaig tornar a enviar per mail: 150Mb per Dropbox!

Com a curiositat, vaig inserir un petit logo dissenyat per un altre propòsit empresarial com a logo d'una editorial inventada.

IX Segones lectures

He deixat per la última part de la memòria un aspecte potser gràficament poc important, però de rerefons ideològic essencial. Com he comentat al inici d'aquest treball, tenia també la intenció de criticar certs aspectes socials, o, com a mínim, posar de relleu certs aspectes de la condició humana.

En el primer cas, volia criticar les desigualtats socials de principis de segle, les quals no desapareixien per culpa d'una Església Catòlica agermanada amb les classes altes.

Per un altra banda, volia plantejar la dicotomia inherent i intrínseca que existeix en les persones. La doble moral o senzillament la multiplicitat de cares del ésser humà segons les circumstàncies que l'envolten. El mirall, en aquest primer capítol, representa aquest retorn de l'altre jo.

I en aquest últim apartat de "Segones Lectures", també aprofito per esmentar la influència de certs pintors en la meva obra, com Santiago Rusiñol o Francesc Gimeno, fent-los un homenatge amb algunes de les seves obres que apareixen en el còmic.

Per tot això, tractaré en un primer moment de les simbologies que apareixen en les vinyetes, per després mostrar els homenatges a pintors.

IX.1 Simbologies

Els símbols introduïts en aquestes primeres vint pàgines de còmic s'amaguen relativament del lector. Algunes són més evidents que d'altres. Però totes tenen un missatge al darrere.

IX.1.a El control de l'Església: la creu

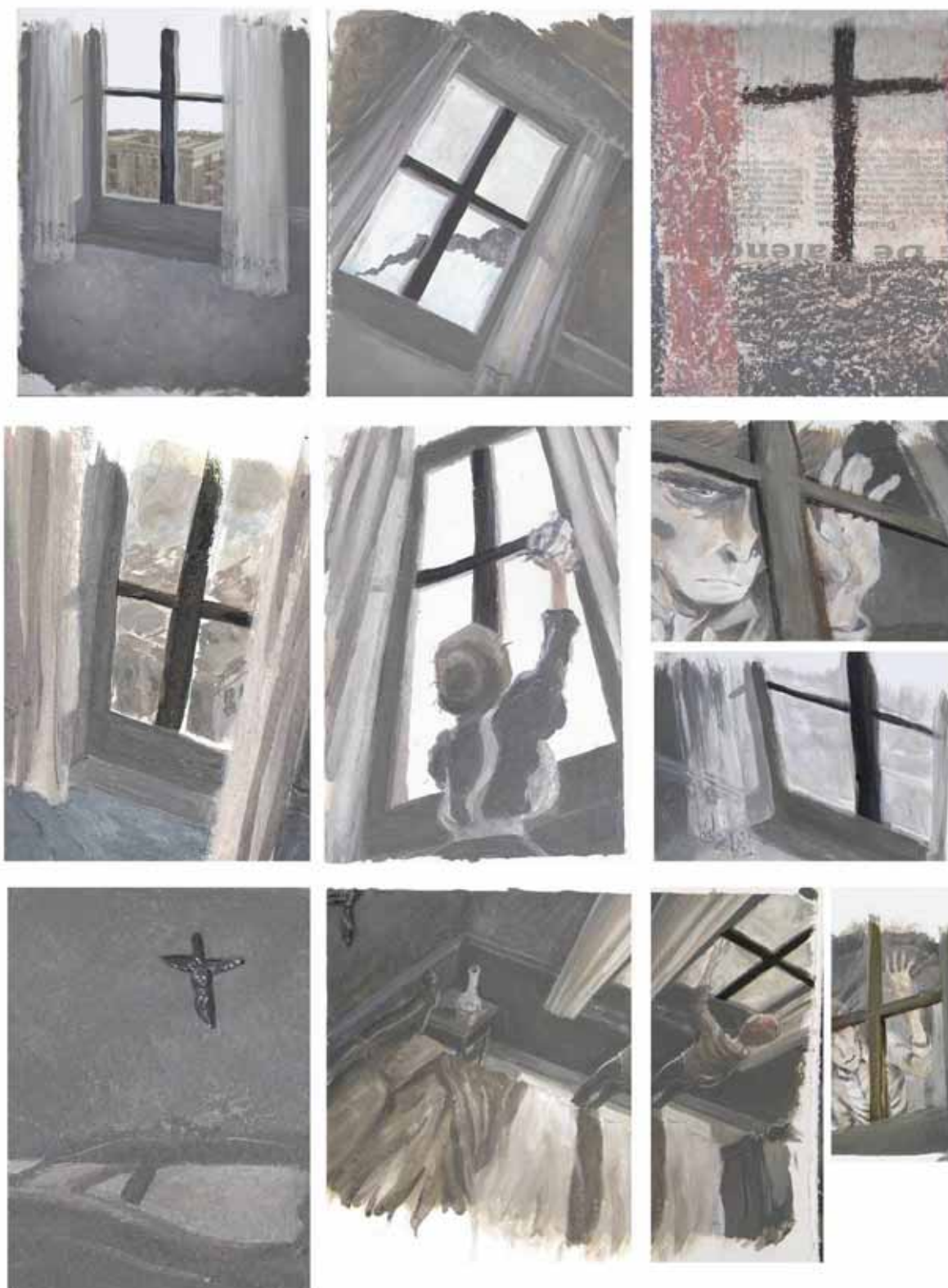
A principis del segle passat, encara l'Església determinava molts comportaments de la societat catalana. No dirigia evidentment el curs de les vides de les classes obreres, però sí que marcava una tendència.

L'Església controlava la majoria d'escoles de Barcelona. Per tant, l'educació de tots els catalans restava entre les seves mans i marcava la manera de pensar i actuar. En el cas de les classes socials més pobres, podia arribar a determinar en definitiva el tipus de pensament dels futurs treballadors.

No només en aquestes, sinó que també influenciava la moral d'altres classes, com la burgesa. Tot i la hipocresia subjacent d'aquesta classe, l'Església dictava la conducta de moltes famílies, fins al punt, de controlar possiblement les seves vides.

La vigilància i el control de l'Església es tradueix en el còmic en l'omnipresència de la creu dels catòlics. D'una manera directa, o indirecta, sempre apareix com una càmera de vigilància.

Es mostra la creu, d'una forma més aviat indirecta, fins a 13 vegades en múltiples pàgines: 6, 7, 9, 11 (dues vegades), 12, 13, 14, 17 (dues vegades), 18, 19 (dues vegades).

Dissimuladament, es repeteix de tal manera que sembla com si no poguéssim escapar del seu control constant. La creu representa doncs la manca de llibertat, així com l'opressió ideològica dictada per certes persones que no permeten el lliure pensament.

IX.1.b Els miralls, el retorn de l'altre

La nostra vida no és lineal ni és lliure de contradiccions. La ment humana pot justificar incoherències per tal de donar sentit a les seves decisions. Semblaria com si una lluita interna el tambalegés repetidament del costat del bé al costat del mal. Així com en la cultura visual aquestes batalles entre el bé i el mal estan representades per un angelet i un dimoniet, en altres àmbits literaris simplement relaten aquests enfrontaments a través del canvi de personalitat de la pròpia persona.

En l'apartat III.3.a, ja he tractat com en molts llibres torna aquesta idea de la doble personalitat, cadascú a través d'algun element particular: Jekyll i Mr. Hyde gràcies a un líquid; Dorian Gray amb una pintura, etc.

En el meu còmic ho volia representar a través del mirall. Així com a "Alicia al País de les Meravelles", en Lewis Carroll ens parlava d'un altre món darrere al mirall, el mirall del Gabriel ens pot presentar la crua realitat rere la màscara del protagonista.

A part del fet que em permetia guanyar profunditat en un lloc aparentment claustrofòbic, el mirall podia crear jocs visuals visibles només a l'ull del lector més atent.

En el cas d'aquesta imatge, si un es fixa prou s'hauria d'adonar que en la sala del fons, hi ha un mirall. En aquest, s'hauria de reflexar en Gabriel. No obstant, el seu reflex no apareix. Serà que, tot i estar viu, la seva ànima està més morta que viva, o que de fet, ja està mort i no és més que un fantasma?

IX.1.c Els quadres

Així com els romans rics tenien frescos pintats a les parets, o la noblesa medieval catifes brodades, la casa dels burgesos de l'època també tenia quadres penjats. Aquesta situació la vaig voler aprofitar per posar-hi quadres que tinguessin algun sentit en relació a la història.

D'aquella època alguns moviments tenien més rellevància, com el simbolisme o l'impressionisme. Degut al significat de les seves obres o pel gust per les seves obres, vaig escollir aquests dos pintors: Arnold Böcklin i Santiago Rusiñol.

En el primer cas, Arnold Böcklin es va fer famós en part gràcies a les reproduccions de les seves pintures en heliogravats en blanc i negre. Va ser molt influent en la cultura alemana. Segons el llibre de l'editorial Tascehn, "Los secretos de las obras de arte", una d'aquestes pintures heliogravades va arribar a tenir quatre versions, "Das Totenland", o "L'illa de la Mort", de 1880.

Com a referència, vaig escollir la última per ser la que apareixia en el llibre. Abans d'arribar a aquesta obra, vaig buscar per Internet i en el mateix llibre, quina pintura podia parlar i presentar la mort com el destí fatal del protagonista d'una història. Finalment l'elecció d'aquesta obra va ser ideal ja que pot anticipar el destí del protagonista: "L'illa de la Mort". Un home amb la seva pròpia tomba dins la barca

creua un riu, com si fos el riu Leteo i la barca fos conduïda per Caronte cap al món dels morts. Al principi del còmic tenim llavors indicis de la fatalitat que l'espera; el quadre només fa que remarcar aquest fet.

Apareix unes quantes vegades, en l'habitació d'en Gabriel, i sobretot es veu en la pàgina 20, en una proporció similar a l'original.

Per reforçar encara més l'analogia entre el protagonista del còmic i el protagonista de l'obra, en la mateixa pàgina, dispo ambdós en la mateixa alineació vertical, pintant-los tots dos amb colors lluminosos.

Aquest quadre, amb el protagonista reflexionant davant d'ell, ja ens indica moltes coses. Però per si de cas, a sota del mateix, un vanitas barroc ens certifica la seva mort. Altres simbologies de caire similar ens donen més informació de la personalitat d'en Gabriel.

IX.1.d   Altres símbols

Volia que, d'una forma sutil, qui sapigués llegir entre vinyetes, endevinés la sort del protagonista. La referència estilística és més antiga, però no deixa de ser interessant. Més endavant, torno a fer aparèixer la mort, aquest cop, com a reflex en el mirall de l'habitació del protagonista.

Però aquest no és l'únic detall simbòlic que el còmic amaga. N'hi ha uns quants més. Per començar, el desig sexual reprimint d'en Gabriel es mostra en una doble imatge força amagada.

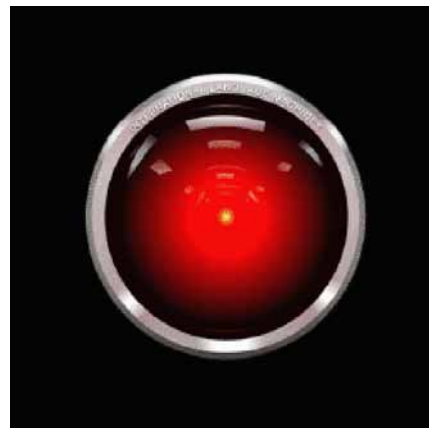

El pubis d'una dona és el centre de la composició de la pàgina 7-8, que s'ha aconseguit il·luminant encara més que la resta de l'habitació aquella zona.

Per altra banda, volia descriure la seva personalitat amb el llenguatge de les flors. En la pàgina 17, una flor ocupa tota una vinyeta: és un acant. Aquesta flor significa tímida. Afortunadament vaig tenir-ne una entre les mans per estudiar-la millor, enlloc de limitar-me a les fotos d'Internet.

I per últim, esmentar que la imatge final té una doble connotació. Al mateix temps que podria fer referència a l'ordinador H.A.L. de "2001, Odissea en l'espai"; també vol ser un casc de cavaller que desafia el protagonista a sortir de la casa.

Però les simbologies no s'acaben aquí. Encara continuen en l'apartat següent "Homenatges" ja que l'elecció del quadre de Santiago Rusiñol no va ser casual.

IX.2 Homenatges

La influència de la pintura, en particular del impressionisme, s'evidencia en la majoria de vinyetes gràcies al traç gruixut de la pinzellada. En l'època d'aquells esdeveniments, dos pintors conviuen, amb sorts ben diferents. Mentre un coneixia la fama gràcies a conèixer en entorns bohèmics i burgesos, l'altre acabaria obtenint el reconeixement dels crítics sobretot després de la seva mort.

IX.2.a Santiago Rusiñol

Santiago Rusiñol repren l'impressionisme d'una manera moderna i la porta cap a temàtiques més catalanes. Influenciat pels moviments bohèmics parisencs, els seus quadres mostren també molts nus. Per un moment, vaig pensar escollir aquest tipus de quadre, però finalment em vaig decantar per un altre: "La morfina" de 1894.

La idea que hi ha al darrere és comparar el protagonista amb la dona que és pintada en el quadre. Aquesta dona sembla patir una malaltia o gaudir dels efectes de la droga. De la mateixa manera, en Gabriel pateix esquizofrènia i ha de prendre's la belladona per calmar els seus moments de paranoia.

La similitud és doncs visible entre la dona patidora o gaudint de la morfina, i en Gabriel malalt i dependent de la belladona.

IX.2.b *Francesc Gimeno*

En l'apartat IV.1.a, ja he parlat de la gran influència de l'obra d'en Francesc Gimeno en la meua concepció tant de l'art pictòric com del món de la pintura.

A partir del llibre "Maestros. Del Arte de los siglos XIX y XX", vaig voler retre-li homenatge incloent-hi obres seves en l'apartament de la família Bofarull.

Principalment apareixen en la pàgina 15. De dalt a baix (en la taula) i d'esquerra a dreta (en la taula així com en la vinyeta), els quadres són:

- Paisatge, 1915-1918, 29x33cm
- Autoretrat de tres quarts de perfil amb boina, 1918-1919, 40x35cm
- Sant Pol, 1919-1924, 25x48cm
- Pati, 1919-1927, 33x28
- Horts, 1919-1927, 25x38cm

Al ser tant petit, evidentment costa veure la similitud amb els quadres. Com a mínim, en l'autoretrat, al sortir en una altra vinyeta, es pot apreciar una mica millor.

També torna a sortir un altre quadre en el passadís de la casa d'en Gabriel, "Peixos" de 1890-1899.

És força probable que en aquella època ningú pogués tenir tants quadres d'en Gimeno. A part de per la data de realització (qüestió que sí vaig tenir en compte pels quadres d'en Böcklin i Rusiñol), la principal raó radicava en el gust de l'època. En Gimeno encara no era prou famós o interessant per que li compressin obra.

Aquest homenatge mostra bé el meu interès en el passat. Per altra banda, també reflexa l'atracció que tinc per temes un poc alternatius: esquizofrènia, Setmana Tràgica... Llavors, creo obres on barrejo diferents tècniques, temàtiques i interessos.

Per últim, em sembla important destacar que donar una segona lectura a la meua obra me sembla bàsic i essencial. En aquesta obra en particular aprofundeix amb doble sentit, i espero en futures obres, seguir el mateix camí.

X Conclusió

Finalment, es pot dir que he abastat molt, o massa. Malauradament no he arribat al objectiu d'una barreja total de mitjans d'expressió, on aparegui també un trencament amb la lògica. De l'estil previst inicialment, com esbossat ràpidament, a l'acabat final, més aviat pictòric, hi ha una fugida cap endavant.

S'evidencia la investigació força profunda en molts aspectes. Primer, a nivell històric, tant gràfic com escrit, era important documentar-se de manera suficient per tal de ser acurat a l'hora de relatar un fet històric. Segon, he mirat molts estils i he provat diferents tècniques per veure quina podia ser la més apropiada a la meua manera de pintar i de representar el món. En aquest cas, no seria viable portar a terme un còmic de tantes planes amb aquest acabat pictòric. S'hauria d'imposar quelcom més àgil. Tot i així, no sé si estic disposat a fer aquest canvi degut a la meua fascinació creixent per la pintura. En qualsevol cas, també el tipus d'història podria marcar el resultat final.

En aquest procés, la tutoria ha sigut útil a l'hora d'anar més enllà. A vegades, un cop acabada una il·lustració, tenir algú que t'obliga a anar dues passes més, millora la il·lustració final. A partir d'ara, s'ha d'admetre que ja no tindrè ningú que em digui si el que faig està bé o no. Per tant, val la pena desenvolupar un criteri el més objectiu possible.

També amb aquesta intenció d'apropar-me a la pintura, i de retruc apartar-me una mica del món del còmic tant tancat, escollir l'Àngel Martínez ha sigut un encert. De tant en quant, m'ha pogut donar aquells consells que necessitava per millorar el meu tractament pictòric.

En resum, en tota aquesta recerca, similarment al terme de novel·la gràfica, es podria batejar el resultat gràfic amb un possible terme de "novel·la pictòrica". Es pot dir que no he arribat a la meta esperada, però pel camí, certament he trepitjat la ruta desitjada.

X.1   *Intenció artística i personal*

En aquest projecte he volgut canalitzar tots els meus anhels i desitjos artístics acumulats en aquests darrers anys. Per una banda, tenia la intenció d'aglomerar al voltant del còmic tots aquells mitjans expressius que m'agraden o m'atreuen com la fotografia, la pintura o la literatura. Per altra banda, volia aprofitar la narració d'una història per endinsar-me en uns esdeveniments històrics sorprenents per a mi, alhora per tractar un tema completament desconegut: l'esquizofrènia. Llavors he aprofitat aquestes recerques com a excusa perfecte per qüestionar respectivament les actuals desigualtats socials i la distorsionada percepció de la realitat.

Primerament, l'elecció del còmic es va fer evident degut a la llarga quantitat d'anys que he gaudit amb aquest mitjà d'expressió. Amb els anys he anat descobrint noves arts que trobar més interessants. Per això no em volia quedar només amb una narració seqüencial. Volia anar més enllà barrejant altres arts majors com la pintura, el llibre d'artista, la fotografia, el cinema la literatura, i si era possible, la poesia visual. Tot al voltant d'una novel·la gràfica amb un alt valor estètic. El projecte esdevindria una novel·la en part escrita – emmirallant-se en la literatura de finals del s.XIX–; en part gràfica – influenciada pel fotoperiodisme i els plànols cinematogràfics; i per últim, visualment pictòrica – inspirada en la pinzellada impressionista i expressionista.

En aquest intent, s'han quedat moltes intencions inacabades. Tot i així, en aquest llarg procés me n'he adonat de les possibilitats de crear un nou mitjà, que sigui capaç d'agrupar múltiples influències; així com de les meves capacitats artístiques, les quals s'inicien inexpertes però amb ferma decisió de millorar en aquests diferents àmbits.

En el meu segon apropament al projecte, em vaig proposar parlar de tots aquells temes en els quals volia aprofundir. De fet, narrar una història em permetia presentar opinions, raonar pensaments i, fins i tot, plantejar qüestions filosòfiques. D'aquesta manera, volia aprofitar per tractar dos aspectes de la societat que volia denunciar.

Per un costat, volia criticar les diferències entre classes que avui en dia, després de tants segles, encara perduren. Tot i les múltiples revolucions socials que s'han desenvolupat en els últims tres segles, la societat sembla destinada a lluitar indefinidament contra les desigualtats socials. La distribució descompensada de riqueses en el món d'avui en dia s'agreuja dia rere dia i per això cal recordar que la única solució per aconseguir una societat de benestar real és lluitar per un futur més just i solidari.

Per altra banda, volia assenyalar la ignorància general que tots tenim de les malalties mentals, en particular l'esquizofrènia. Gràcies a la medicina i als avenços psicològics, hem discernit millor què passa en el nostre cervell. Malauradament encara molts de nosaltres percebem aquells malalts com persones violentes i posseïdes per mals incurables. Amb l'explicació de la història d'un malalt esquizofrènic, podem arribar a entendre millor la realitat d'aquestes persones. Només a través de la veritat podrem il·luminar aquest desconeixement sobre l'ésser humà.

Amb la investigació sobre l'esquizofrènia, em vaig plantejar reflexionar també sobre la percepció distorsionada dels nostres sentits. De fet, el protagonista seria

l'exageració d'aquest símptoma, el qual tots, en menor o major grau, patim. Tot i no ser-ne del tot conscients, els éssers humans obtenim informació útil però limitada del nostre entorn immediat per poder funcionar de la manera més eficient possible. No obstant, aquesta eficiència no sempre reproduïx exactament la realitat. Segons Descartes, no ens podem fiar realment dels nostres sentits.

En conclusió, aquest projecte ample, ambiciós i, potser, massa pretensiu, volia aixoplugar tants interessos dispersos que la tasca ha estat àrdua i feixuga. Tanmateix, la satisfacció és plena gràcies a l'evidència d'una maduració tant artística com personal en múltiples aspectes com el domini de tècniques com l'acrílic o el descobriment de l'oli. He trobat nous camins per investigar i descobrir. I amb aquesta maduresa adquirida, m'enfrontaré amb més seguretat i aplom als propers nous camins que se'm presenten en el món de la il·lustració.

X.2   *Agraïments*

Aquest projecte no existiria, i no tindria sentit, si no fos per certes persones, començant per la meua parella.

Ella em va encoratjar quatre anys enrere a apuntar-me de nou al curs d'il·lustració. A partir de llavors, aquest curs m'ha permès evolucionar com a artista i així esdevenir un bon il·lustrador. Durant aquest temps, ella m'ha acompanyat i m'ha recolzat en tota aquesta etapa de creixement. Per això, sense ella, no hagués començat aquest camí; i sense la seva comprensió, hagués estat molt complicat tirar-ho endavant.

La meua família també ha participat en aquesta maduresa. Sense l'ampli suport de ma mare, ser artista hagués estat encara més difícil. Cada vegada que ha pogut, ha posat el seu gra d'arena. La resta de la meua família, la meua àvia i la meua germana, em segueixen recolzant seguint les meues passes per allà on vaig.

Per últim, no em vull (ni puc) oblidar els meus professors de la Llotja que m'han guiat a trobar el meu camí i la meua pròpia veu estilística: en Xavier, l'Àngels, n'Isabel, en Toni, l'Àngel, en Paco, l'Alicia i en Sergi. Cadascú a la seva manera han deixat petjada en la meua percepció del món professional de la il·lustració.

Gràcies també a d'altres persones que m'han acompanyat. Com els meus companys de cicle, dels qui he també après molt, com en Fernando; altres tipus de professors com en Daniel Maja; o na Mònica, que sense voler-ho ser, és la meua millor professora particular d'art.

Mercès a cadascú de vosaltres per l'ajuda que em dona forces per seguir endavant.

“Puedo actuar en campos muy variados, pero lo que emparenta el arte, lo que tienen en común todas las artes es que están obligadas a presentar dos componentes que, al mismo tiempo no pueden faltar: la poesía – es necesario que exista poesía – y construcción. Si no, no hay arte.”

Eduardo Chillida – Aromas- Pensamientos

XI Fonts

XI.1 *Fotografia*

<http://arxiufotografic.bcn.cat/ca>

<http://www.fototeca.com>

XI.2 *Bibliografia*

“La Semana Trágica”, *Joan Connelly Ullman*, Ed. B, Reedició 2009

“La Setmana Tràgica”, *David Martínez Fiol*, Ed. Pòrtic, 2009

“La Setmana Tràgica”, *Dolors Marin*, Ed. La esfera de los libros, 2009

“Maragall i la Setmana Tràgica”, *Josep Benet*, Ed. 62 Llibres a l'abast, Reedició 2009

“La Setmana Tràgica de Barcelona 1909”, *Alèxia Domínguez*, Ed. Cossetània, 2009

“La Setmana Tràgica”, *Lluís Duran i Carles Santamaria*, Ed. Mil·lenari

Enciclopèdia de temes catalans, 1989

“Rayuela”, *Julio Cortázar*, Ed. Càtedra, 2004

“Bel-Ami”, *Guy de Maupassant*, Ed. Albin Michel.1983

“Le portrait de Dorian Gray”, *Oscar Wilde*, Ed. Gallimard, 1992

“L'étrange cas du Dr. Jekyll et Mr. Hyde”, *Robert Louis Stevenson*, Éd. Folio Classique 1996

“Los secretos de las obras de arte”, *Rose Marie et Rainer Hagen*, Ed. Taschen 2005

“Maestros. Del Arte de los siglos XIX y XX”, *Martí March Reñé*, Ed. Catalanas 1989

XI.3 *Internet*

<http://www.bcn.cat/publicacions/bmm/45/ct-reforma.html>

<http://www.centenario-ferrerguardia.org>

<http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/289011--100-anys-de-la-setmana-tragica-.html>

<http://www.viquipedia.com>

<http://blogs.sapiens.cat/socialsenxarxa/etiqueta/setmana-tragica/>

<http://www.elmundo.es/elmundo/2009/07/26/barcelona/1248604054.html>

<http://www.youtube.com/watch?v=DxijNLSj1j0>

XII Annexos

XII.1 Transfons històric

La pèrdua de les colònies de Cuba el 1898 provoca una crisi visible en tots els estaments econòmics i polítics de la societat, tant espanyola com catalana. A principis del segle XX es cerca des de diferents bandes un regeneracionisme que millori la situació sociopolítica de Catalunya: nacionalistes catalans, republicans, eclesiàstics catòlics, militars, polítics anarquistes, radicals obrers, etc. En particular aquests últims, defensors de l'estament més pobre, també criden a una transformació en l'ordre social, si cal, amb la necessària violència.

Al 9 de juliol de 1909 la guerra esclata al Marroc. Guerrillers marroquins combaten per la independència de la seva nació colonitzada. Tanmateix els empresaris espanyols, que hi tenen explotacions mineres, no s'ho poden permetre. Per això el Govern Espanyol es veu obligat a enviar-hi tropes per, al cap i a la fi, defensar únicament els interessos de les altes jerarquies. La reputació internacional, i sobretot els intercanvis comercials del desaparegut gran imperi espanyol, està de nou en joc.

Finalment els principals reservistes mobilitzats són els pares de famílies treballadores pobres. Amb unes ja existents dificultats per sobreviure, perdre el cap de família sostrau la font principal de diners. D'aquesta manera, moltes dones es veurien obligades a pidolar o prostituir-se per poder donar de menjar als seus fills.

A més, durant aquells anys, l'Església genera molt de recel per part d'aquesta classe obrera. Gràcies als seus convents i monestirs, la comunitat religiosa acapara feines pròpies d'aquestes dones obreres, com costureres o planxadores, però competint amb preus més baixos. No només això, sinó que també continua detenint el control sobre l'educació sense permetre una obertura de mentalitats.

Totes aquestes circumstàncies opressives enfurismen encara més a sindicats, socialistes, radicals obrers i lerrouxistes. Per aquesta raó una vaga general es prepara a nivell nacional per exigir un canvi immediat en la gestió de la crisi del país per part del Govern de Maura. A la Ciutat Condal, amb un ampli historial vaguista, aquesta aturada s'avança una setmana i així coincideix el dilluns 26 de juliol amb l'enviament de tropes des del seu port.

A falta de clars dirigents polítics que es proclamïn caps i directors de la sublevació, la vaga esdevé una revolució caòtica i sense objectius definits cremant convents, esglésies i tota representació de repressió. Al final els reals protagonistes dels atacs d'aquella setmana seran la població obrera barcelonina. Homes i dones amb set de justícia aprofitaran per ocupar d'una forma descontrolada els carrers i reclamar d'aquesta manera una igualtat social més justa.

XII.2 Sinopsi

Només va durar una setmana de juliol però el futur rumb polític de Catalunya hagués pogut canviar gràcies a aquesta convulsió social. Entre els actors d'aquests esdeveniments, el nostre protagonista, anomenat Gabriel, serà alhora espectador i participant d'uns actes caòtics i desordenats. Degut a la seva malaltia psicòtica no sabrà fins a quin punt què és real o fruit de la seva imaginació.

XII.3 Resum

En Gabriel es desperta sol a la seva habitació. Aquest fet no seria estrany si no fos perquè aquella nit del 26 de juliol de 1909 l'ha passat amb la seva estimada: la seva serventa Ariadna. Recorda melancòlic la passió compartida, i després la busca inquiet per tota la casa. No troba absolutament ningú, quelcom del tot extraordinari.

Després de tants anys reclòs en aquella casa, no sap què fer. Al no tenir notícies de cap tipus, s'impacienta. De sobte uns trets l'atreuen cap a la finestra. Veu el carrer desert, i una estona més tard, un home amb un fusell que creua corrents cap a la Ronda de Sant Pau. No entén res. Es comença a preocupar pel benestar de la seva estimada. S'imagina tot tipus de perills que podria córrer en aquell dia que es presenta tan inhòspit. Tot i les grans dificultats per sortir de casa seva, ho aconsegueix gràcies al desig de retrobar-se junts i de protegir-la.

Desorientat, inspecciona els carrers dels voltants i va a parar a l'Avinguda Paral·lel. Es creua amb persones que van amunt i avall cridant eslògans revolucionaris. Finalment gosa demanar-los informació sobre l'estranya situació d'aquells carrers i el responen enviant-lo a una barricada més enllà. A la barrera es troba amb republicans que li expliquen breument el que ocorre: Barcelona s'ha aixecat en armes contra el govern. A més, ben a prop, estan atacant la comissaria de les Drassanes. Tot dinant el conviden a unir-se a la causa.

Més tard, arriben la Guàrdia Civil i alguns soldats de l'Exèrcit per carregar contra aquelles defenses. La gent anima als soldats a unir-se amb clames a favor d'ells. Llavors els soldats militars no s'atreveixen a disparar. Espantat, en Gabriel fuig cap a la reraguarda. Reprèn la seva missió particular per aquella barriada i s'acaba perdent pels carrers del Raval quan el dia comença a enfosquir.

Una llum intensa, que contrasta amb la fosca nit, l'atreu cap al carrer de Sant Antoni Abat. Al apropar-se a la font de la claror, pot entreveure com uns rebels anarquistes han calat foc a un centre religiós, on un immens incendi balla enmig de la foscor. Segons una llista distribuïda pels dirigents radicals, la població incendia esglésies i convents per tots els barris. Bocabadat es deixa emportar per aquells revolucionaris i, engrescat per l'emoció, els ajuda en la crema d'altres convents i esglésies. En una de les cremes, creu veure l'Ariadna amb una torxa. Surt disparat cap a ella, però queda atrapat pel foc. S'acaba salvant mes no se'n lliura de cremades als peus i cames.

Ja cap a la matinada, cau exhaust, dèbil i afamat en un portal d'un carrer de l'Eixample. Somia, desvaria tenint imatges borroses i malaltieses d'un món que li sembla que arriba a la seva fi, en un futur que li sembla inversemblant, gent que segueix protestant fins a la fi dels temps, autoritats dictatorials essent dèspotes amb el seu poble, celebracions macabres amb música demoníaca de fons, ... La música que se sent dels terrats el desvetlla a primeres hores del dia. Alguns burgesos es dediquen a cantar i ballar sardanes per celebrar aquells atacs anticlericals. Mira cap al cel per localitzar la font d'aquelles

melodies i el sobta veure com el fum inunda la negra nit. La ciutat s'aixeca a l'alba consumida per les purgues dels seus pecats amb la intenció de renovar-se cap al nou segle XX.

Les primeres hores s'ha establert una treva per comprar queviures, però quan se senten els primers trets, la pau s'interromp. El nou responsable de l'Exèrcit, el capità general Luis de Santiago, vol posar fre a aquest descontrol amb l'ajuda de la Policia i de la Guàrdia Civil.

En el seu deambular, hipnotitzat encara per les visions, en Gabriel arriba a les Rambles. De fons, se segueixen sentit trets que marquen el pas del dia. En algunes barricades, en moments de calma, els homes i les dones reprenen forces menjant i bevent. A canvi d'ajudar en la reconstrucció d'aquella defensa, aconseguen un poc de menjar.

Mentre ajuda a col·locar alguna llamborda més, un grup d'homes passen corrents animant-los a tots a buscar fusells d'una armeria saquejada. El Ban Municipal adverteix que es dispararà a qualsevol home que mostri intencions revolucionàries. Cal estar proveït d'algun instrument per defensar-se o, si s'escau, l'Ariadna. Calibrant doncs la delicada situació, decideix acompanyar-los. Amb municions i l'escopeta sota el braç, es dirigeix novament a la seva recerca cap al Liceu. Pel camí, torna a recordar moments íntims amb ella.

Cap al migdia, es topa amb una processó de dones que carreguen amb taüts i mòmies lligades de mans i peus. Les havien desenterrat del Monestir de les Magdalenes amb la intenció de presentar-les a l'Ajuntament per mostrar la crueltat que s'amaga a l'interior d'aquells edificis de clausura. Entre la multitud, li sembla veure la còfia de l'Ariadna. Corre per agafar-la però, enmig de la gentada, salta de dona en dona, confonent-les una rere l'altra amb ella. Colpejat i desestabilitzat per la riuada d'aquelles senyores, acaba caient al terra adolorit per les empentes i a conseqüència de les seves ferides.

Per recuperar forces, es recolza contra una paret de la plaça de Sant Agustí. Uns nens divertits saltironen seguits per un grup de persones on al mig un home, Ramón Clemente García, balla amb un cadàver entre els braços. En Gabriel s'hi fixa millor i distingeix que aquella figura inanimada és el d'una monja. L'horroritza aquella dansa macabra, sobretot quan l'home se li apropa i li parla. Incòmode, li segueix la veta sense adonar-se que ambdós comparteixen més del que li sembla. Aquell home li descriu una noia vestida com l'Ariadna. En Gabriel li exigeix més explicacions i les indicacions que li dona el porten cap al rebel i republicà barri de Gràcia.

Amb energies renovades empren un altre cop la recerca creuant els Jesuïtes del Carrer Casp, on uns radicals intenten incendiar-lo sense èxit. Alimentant els records amables d'un passat recentment compartit, que li semblen formà part ja d'una altra vida, es veu animat per una fe cega en que aconseguirà, en un futur no gaire llunyà, el desitjat paradís al seu costat.

En la recerca, creua enfrontaments entre la Guàrdia Civil i els revolucionaris per Travessera de Gràcia. En una d'elles, un home, al veure'l amb un fusell, se l'emporta a la barricada per defensar-la de l'atac. Finalment les tropes es veuen obligades a retirar-se, però ben aviat, els canons arriben amb rapidesa i decisió per destrossar poderosament qualsevol obstacle. En l'explosió, en Gabriel perd la visió d'un ull. És així com, mig encegat i ensordit pels obusos, marxa corrents en sentit contrari cap a les Rambles per protegir-se.

En la fugida creu reconèixer la silueta de son pare. Surt darrere d'ell, però no sap com, el perd entre els carrerons. S'asseu esbufegat i fa memòria de la relació tan estricta que mantenia amb el seu pare. Totalment desorientat, i gairebé desesperat, plora desconsoladament per la seva sort.

En molts llocs, la ciutat continua cremant.

Cap al tard, arrossegant-se cansat i fatigat, intenta tornar a casa seva. La inquietud l'inunda ja que no sap on està i no ha trobat encara el seu amor. Finalment unes meuques del districte V l'acullen en el seu bordell, situat prop del carrer de l'Arc del Teatre, per passar-hi la nit. Ignorant del seu futur immediat, se

n'aprofiten de la seva ingenuïtat per jugar amb ell. En Gabriel acaba creient que aquelles donotes li podran donar informació on és la seva amada. Però amb la barreja d'alcohol, i molta mofa, passa una nit horriblement esfereïdora. Un cop adormit, té malsons sexuals amb l'Ariadna.

Com el dia anterior, l'acord tàcit entre bàndols permet a les dones anar al mercat a primeres hores del dimecres. Després de tocar el campanar les 9h del matí, el batibull de les prostitutes que corren al carrer rapten en Gabriel del seu son. A corre-cuita es lleva en suor per salvar-se de no sap ben bé quin perill. Dirigits per la mestressa del prostíbul, tots s'afanyen a reconstruir una barricada desmantellada durant la nit per la Policia.

No hi ha gaire temps perquè les forces de l'ordre s'apropen i acorralen totes bandes. Tot tipus de rumors sobre la propagació de la revolta a l'exterior es contradiuen. Alguns creuen que la revolta ha fracassat mentre altres afirmen que han arribat reforços provinents de tota Espanya. De lluny senten sorolls que semblen indicar que els companys van caient. Enfrontats a la única sortida possible, es prometen lleialment ajudar-se fins a la mort.

En Gabriel no sap què fer. Es veu completament perdut i sense cap esperança de veure algun dia la seva estimada. Amagats rere la barricada, les hores passen i tem no poder tornar a acariciar mai més els seus cabells. Sentint-se fracassat opta per rendir-se i alça la bandera blanca. Els companys li ho impedeixen. L'esbronquen enèrgicament a cops de puny.

De sobte, els militars obren foc amb canonades. Parts de la barricada volen en l'aire amb membres deslligats dels seus propietaris. Una ràfega de trets s'estimba contra l'obstacle i penetra en els cossos d'aquells homes i dones. Els que sobreviuen es defensen com poden. En aquell intercanvi de trets, una bala travessa el maluc d'en Gabriel que cau rodó al terra. Es dessagna enmig del carrer mentre les tropes avancen fermament. Creuen aquell fràgil parapet i s'endinsen impertorbables al centre de la ciutat.

Desesperats, els altres revolucionaris situats més enllà intenten defensar-se de qualsevol manera dels atacs d'artilleria pesada. Llençats des de pensions i prostíbuls, una pluja de testos, pedres o teules cauen sobre les ofensives militars. Alguns franc tiradors s'afegeixen a la tàctica guerrillera. No obstant, tots aquells esforços no són suficients per fer front a l'Exèrcit, millor equipat i més nombrós, que acaba entrant i desmantellant tota acte de revolució.

En Gabriel queda abandonat una estona ajagut al terra. Torna a recordar aquells vells temps on el van protegir en excés en aquella casa encotonada. Passen els minuts i ningú surt de casa seva. Al cap d'un moment de silenci, un carro de la Creu Roja arriba pel carrer. Els infermers recullen els morts per emportar-se'ls. Una noia jove verifica la defunció d'aquells lluitadors difunts. S'apropa al cos d'en Gabriel que encara respira, però amb dificultat. Quan està a punt d'autenticar el seu traspàs a l'altre món, s'apropa a la seva cara i li confessa suament qui és: la seva serventa.

A cau d'orella, li explica la veritat d'aquells dies i la seva última nit junts. Ella ha sigut la narradora dels últims dies d'en Gabriel. Ni molt menys va ser tan passional com ell es podia creure ja que la va violar sense recança. Ella encara intentar entendre què va passar ja que mai li va mostrar cap afecte. Al fugir de casa seva, es va topar amb aquelles persones hospitalàries que l'han ajudat fins ara.

Finalitzada l'explicació cruent dels successos entre ells dos, es treu un ganivet de la falda, i li clava a l'entrecreix. Vol fer-li sentir allò que ella va patir tres dies enrere. Remou la navalla per fer-li un forat tan gros com la humiliació que portarà tota la seva vida. En Gabriel mentre visualitza realment el que va ocórrer, s'ofega en el seu crit ple de sang, i exclama l'últim sospir.

L'Ariadna treu el ganivet sense adonar-se que una part dels testicles s'hi ha quedat enganxada. Sobtada pel que acaba de fer, neteja ràpidament el ganivet en la camisa d'en Gabriel i se'l guarda. Es posa dempeus, i de reüll, se'l mira amb cara de fàstic. Confirma la seva mort, i l'hi escupa a la cara.

El cel rogenic plora una altra rebel·lió infructuosa. La sang dels morts no portarà més fruit que la destitució del Govern Central de Maura, mentre la resta de reclamacions quedarà en l'oblit.

XII.4   *Descripció psicològica dels personatges*

Gabriel Bofarull i Fuixart:

fill únic d'un industrial tèxtil, Manel Bofarull i Fuixart provinent d'una família culte, noble i burgesa; i d'una pubilla de les Borges del Camp, Maria Eugènia Abat i Montardit, neix el 6 de desembre de 1888 a Reus.

El pare li marcarà una disciplina estricta mentre que la mare es revelarà en tot amor i comprensió envers el seu fill per compensar i protegir-lo de la fredor del pare.

Molt aviat, al voltant dels quatre anys, en Gabriel mostra símptomes de problemes psíquics. La seva mare es consagrarà absolutament pel seu únic fill d'una manera molt religiosa i devota. Al ser la psicologia un àmbit científic encara força desconegut, li dictaminen un tractament mèdic experimental.

Poc després de la mort de la seva mare Maria Eugènia el 11 de febrer de 1893 per culpa de la pandèmia del còlera, la família es desplaça a Barcelona per millorar els seus contactes empresarials. La desaparició de la seva mare serà un xoc tan profund que en Gabriel es passarà tota la vida perseguint la imatge d'una mare que el salvi del seu infern personal. Alhora també acabaran perdent molts lligams familiars degut principalment a la distància i la incomunicació del pare amb la poca família que tenen.

Amb la pèrdua del comerç directe degut a la independència de Cuba el 1898, la família Bofarull comença a perdre poder en l'estament burgès i per això son pare s'introdueix en la francmaçoneria. Gràcies a l'entrada en aquesta comunitat el pare aconsegueix millorar la situació de la família. D'aquesta manera, els esforços de cura d'en Gabriel augmenten. A partir de llavors el seu metge personal serà el doctor Lügner, especialista en frenologia, i seguirà l'evolució d'una manera molt propera. Finalment descobriran que la malaltia que pateix és l'esquizofrènia, paraula encunyada més tard al 1908 gràcies als treballs d'Eugene Bleuler.

Llavors el pare se'n desentén cada cop més i s'aïlla en la seva feina d'una forma quasi absoluta. En Gabriel pateix emocionalment d'aquest desinterès i augmenta la seva ansietat per la soledat creixent. El pare decideix contractar una serventa per acompanyar-lo expressament en el seu dia a dia. Des de la primera noia contractada, en Gabriel mostra problemes relacionals amb cada una d'elles.

Als voltants del 1902, per tal d'evitar més atacs o recaigudes emocionals, el doctor Lügner obliga al pare d'en Gabriel a tancar-lo en la seva casa de la Ronda de Sant Antoni. D'aquesta manera el doctor esperava apaivagar tots els estímuls exteriors que el poguessin desestabilitzar. Aquest tancament acaba provocant més aviat l'efecte contrari. Afortunadament la contractació el 1908 d'una nova serventa, n'Ariadna Balcells, molt més jove que les anteriors, apaivaga la seva ansietat. Ella esdevindrà tant la seva obsessió sexual com la seva devoció amorosa.

Ariadna Balcells Garriga:

filla d'una família de masovers del camp vinícola, l'Ariadna neix a Vilanova de Prades el 12 de febrer de 1893 (aquest data, l'endemà de la mort de la mare del protagonista, generarà en ell la creença esotèrica que l'Ariadna és la reencarnació de la seva mare). D'origen rural i molt humil, l'Ariadna és la tercera de set germans, tenint un germà i una germana més gran, i dos germans i dues germanes més petits.

Degut a la plaga fil·loxera del mateix any, la família ha d'emigrar a Sant Joan Despí amb els seus tres primers fills. Allà aconsegueixen feina per recollir fruita en els camps de Can Maluquer. Malauradament, per manca de recursos, l'Ariadna, així com els seus germans, Anton i Julià, es veuen

obligats a emigrar a la recerca de feina. En Julià anirà a Terrassa per treballar en les fàbriques tèxtils; l'altre germà petit, l'Anton, trobarà feina en la fàbrica Hispano Suïza del carrer Floridablanca; i n'Ariadna, recomanada per una família benestant de Montblanc, entrarà a treballar per la família Bofarull: és llavors quan coneix en Gabriel, treballant per ell com a serventa exclusiva.

Manel Bofarull i Fuixart

El pare de Gabriel mostra sempre actituds fredes i distants. Essent l'exemple típic de la família d'aquell moment, no té gaire contacte el seu propi fill. Com tothom, segueix les estrictes normes imposades per la societat aristòcrata i burgesa, segons la moral imperant que li dicten constantment el seu comportament i el de la seva família. Poc expressiu, ell no admet mai cap oposició a les seves ordres i directrius.

Doctor Stephan Lügner

Especialista en frenologia, tractarà de la millor manera possible en Gabriel. Tanmateix, sense que la família ho sàpiga, aprofitarà per experimentar amb ell nous tractaments mèdics: medicaments, aïllaments, proves, etc. Principalment, serà el culpable del punt d'inflexió en la vida de Gabriel: aïllament al seu propi casa durant set llarg anys.

XII.5   *Guió del primer capítol*

Les persianes mig aclucades es rendeixen davant la llum potent d'aquell sol de juliol. Les cortines transparents no han pogut protegir en Gabriel de la lluentor que l'arrenca dels móns idíl·lics dels somnis. Al obrir els ulls, sembla en un principi no saber on està. No reconeix de seguida el que ha estat la seva presó aquests últims anys.

En aquell matí aparentment tranquil, en Gabriel es desperta sol al seu llit. Tanmateix l'estranya no trobar el cos esculpit de l'Ariadna entre les onades dels seus llençols. Mig adormit encara, es deixa emportar en la remembrança dels últims instants compartits amb ella. En aquella nit de passió amorosa i tendra, recorda com els seus cossos fogosos es van refregar entre somnis vaporosos plens de luxúria i voluptuositat, mentre gemegaven crits de plaer.

La única raó per la qual ha aconseguit aguantar aquest suplici, tancat en aquest castell de vidre, ha estat gràcies al seu amor. L'ha ajudat a sobreviure a la bogeria en aquestes limitades parets mitjançant la seva comprensió i atenció. D'ençà que la va veure entrar per la porta del rebedor, la seva frescor i joventut el van conquistar, va quedar atrapat i seduït per la seva innocència.

No obstant és conscient que l'efecte que ell li va provocar en un principi va ser d'un rebuig instantani. L'aspecte físic d'en Gabriel era força deplorable. Tot i tenir vint-i-dos anys, semblava que en tingués molts més. Quelcom l'havia devorat per dins, com un tumor maligne i fastigós. La seva aparença mostrava un estat perenne de fatiga i cansament. Efectivament, ell semblava sempre desmillorat, desganat i desmotivats per seguir vivint, una malaltia encara desconeguda el consumia per dins. La seva ment no el deixava en repòs. En tot moment bullia una angoixa inherent que no li permetia reposar. Moltes nits havien estat en vela per culpa d'ofecs, sensacions infernals o crisis d'ansietat. Però gairebé tot s'havia calmat des de que l'Ariadna va aparèixer en la seva vida.

La seva mirada ressegueix tota la cambra, que la troba absolutament buida: la còmoda, el tocador, el mirall o el seient l'indiquen que només ell ocupa l'estança. Es pregunta a si mateix on és ella. Després de noves i nervioses llambregades per tots els racons, s'aixeca i crida des del seu llit amb veu forta i profunda:

“ – Ariadna, on ets?”

El silenci aspre el respon. Torna a insistir, aquesta vegada amb un to lleugerament més desesperat:

“ – Ariadna, on estàs?”

L'eco d'un dormitori desert és la pobra resposta que aconsegueix. S'angoixa una mica. S'aixeca del llit i revisa l'habitació per trobar indicis de la seva estimada serventa. Passa per damunt una taca de sang al llit que no li crida massa l'atenció.

Es preocupa perquè no només és estrany que ella no hi sigui, sinó que també és insòlit que no hi hagi absolutament ningú. Per això s'aixeca i va a buscar per tota la vivenda. No troba tampoc ni son pare ni la mestressa. La casa està absolutament buida. Sense èxit, se'n torna llavors al seu dormitori i es vesteix meditant sobre aquestes estranyes i inusuals circumstàncies que l'angoixen més encara.

Uns trets al carrer el raptien dels seus pensaments. S'apropa corrent a la finestra espantat. Inspecciona de dalt a baix les voreres del carrer desert. Incapaç de veure algú, ressegueix totes les botigues, les quals estan tancades. Una sensació estranya l'envaeix al notar com el silenci és l'amo d'un carreró sense vida.

S'inquieta més que de costum. La situació el molesta i voldria veure persones caminant, xerrant o cridant per recordar-li que està en el món real. Però no pot saber del cert en quin món està perquè ja fa temps que no es fia dels seus sentits. Aparta un moment la mirada del balcó i passeja la vista per la decoració del menjador, esperant que la gent reaparegui per art de màgia. Al llambregar de nou a través del finestral, el carrer continua essent buit i desolat.

De repent veu córrer un home amb una escopeta a les mans creuant tot el seu trajecte com si li anés la vida, perdent l'alè en cada passa. Enlloc que li serveixi de consol, percebre aquest desassossec el neguiteja encara més. No entén què ha pogut passar, o què està passant, per tal que un home qualsevol porti una escopeta esbufegant en ple matí assolellat de juliol. Normalment només els guàrdies civils o militars en duen...no serà una nova vaga com la del 1902?

S'asseu, torna a mirar al seu voltant. Al carrer també. Res. De nou es pregunta on pot ser l'Ariadna i si la seva desaparició està relacionada amb aquests fets desagradables. No gosa sortir de casa després de tants anys tancats. Ja fa més de set anys que l'han reclòs entre aquestes quatre parets. Se sent incapaç de marxar d'allà. Els minuts passen sense noves indicacions. Intenta assossegar-se però el neguit el guanya.

De sobte, unes portades li criden l'atenció. S'apropa al espiell i, mirant-hi a través, no arriba a treure'n cap informació. Atrapat entre els ferros de l'espiell, percep un cabell rinxolat negre, que reconeix essent de l'Ariadna. Aquesta troballa li torna a la memòria la imatge de la seva estimada. Un nou desig de protecció neix en el seu cor. Coneixedor dels possibles perills que es trobarà desconexedor del funcionament d'un món que no ha trepitjat després de tant de temps, no es veu en cor d'abandonar el seu amor.

Després de sospesar varies vegades els possibles futurs riscos, s'atreveix a traspasar el portal de casa cap al replà. Baixa les escales amb temor i treu el cap al buit. La seva aventura sense retorn comença.

XII.6   *Descripció d'exposicions i altres*

XII.6.a   *Exposició Biblioteca Clarà de "Dear Patagonia" Jorge González*

Dear Patagonia: Viajes sin ruta

publicado el 10/10/2012

Lunes 22 de octubre 18 h - Inauguración de la exposición y charla-coloquio con Elenio Pico, Gusti y Jorge González

Del 22 de octubre al 31 de diciembre de 2012

Biblioteca Clarà (Sala Isadora Duncan)

Esta novela gráfica se desarrolla en la zona patagónica, en Buenos Aires y en algunos países de Europa, y recorre los años finales del siglo XIX hasta principios del siglo XXI. Indígenas, colonos europeos y un director de cine alemán, entre otros personajes, se van entrelazando y modificando en cada página, influidos por la permanente presencia del espacio patagónico.

El libro comprende nueve capítulos y, si bien el guión de algunos de estos capítulos estaba a cargo de Hernán González y Alejandro Aguado —y algunas páginas, de Horacio Altuna—, están trabajados mayoritariamente en conjunto, asociados a lo que escribí y unidos por pequeños detalles. La aportación de estos autores hizo que el libro ganara en complejidad. Hay historias o personajes que quedan abiertos en el tiempo y me interesan especialmente los «vacíos» que quedan, estas sensaciones no cerradas ni justificadas.

Quise acercarme a la Patagonia, a su respiración y a su misterio. Acercarme a lo que pasó, a este espacio inmenso que se pervirtió con el paso del tiempo. Aunque necesitaba explicar lo que había sucedido, no me convencía «moralizar» desde una posición de «juez», como si todo hubiera pasado ayer mismo.

En aquella época, el europeo y la clase dirigente argentina solían actuar así, y puedo llegar a entender sus actos, absorbidos como estaban por la ambición y el miedo a todo lo que les era desconocido. Me parece importante comprender que algo así no tendría que pasar, aunque diariamente vemos que sucede: la aniquilación de las personas de diferentes culturas sigue existiendo, ya sea a través de la guerra o de la sumisión cultural y económica.

BIOGRAFÍA

Jorge Fabián González Varela

Soy argentino, de 1970. Hace más de quince años que vivo en España. Los dos primeros años viví en Sitges, donde hice algunos trabajos para publicidad e ilustré cuentos infantiles. Más tarde me instalé en Madrid, donde dibujé *Hard story*, con guión de Horacio Altuna (Norma Editorial).

Llevo años dedicándome a la publicidad y haciendo ilustraciones y storyboards. Con Horacio Altuna publiqué *Hate Jazz* (Glénat Benelux y Sins Entido). En el 2008 se publicaron *Kinú* i *La llei de l'Amarok* (Edebé), y *Fuenteovejuna* y *La Odisea* (editorial SM). Pocos meses después se editó la novela gráfica *Fueye*, con la editorial Sins Entido, ganadora del primer Premio Internacional de Novela Gráfica FNAC-Sins Entido, así como *Nils et le dragon bleu*, de Bayard Press, y *Pasos*, de Lope de Rueda, para la editorial Casals. En el 2011 se publicó mi último libro, *Dear Patagonia*.

XII.6.b Conferència de Jorge González sobre "Dear Patagonia"

El mundo del dibujo, a escena con las Jornadas Il·lustrAmèrica

Las Jornadas Il·lustrAmèrica han arrancado con la invitación al público a ilustrar frases del uruguayo José María Firpo, un maestro que recopiló escritos de alumnos como tesoro de sabiduría. En esta primera sesión también se han celebrado las mesas redondas ¿Cómo nace un ilustrador? y El pasado y presente de una América ilustrada con intervenciones de Mariana Chiesa, Jorge González, Gusti, Arnal Ballester y Elenio Pico.

En *¿Cómo nace un ilustrador?* los ilustradores argentinos Mariana Chiesa, Jorge González y Gusti, junto al catalán Arnal Ballester, han abordado sus vivencias profesionales, su necesidad de expresar emociones fuertes y de reinterpretar la realidad, su relación con el dibujo como refugio en momentos difíciles y su particular vinculación con el trabajo como un constante juego.

Por su parte, el artista plástico y docente de arte, Elenio Pico, ha realizado un recorrido por la historia de los dibujantes americanos, subrayando cómo han redescubierto y reinventado el mundo a través del dibujo desde tiempos anteriores al lápiz y el papel.

Próximas sesiones de Il·lustrAmèrica

Miércoles 18/04/2012

19:00 H. ¡Brasil ilustra!

20:30 H. Narrar con imágenes: Novela gráfica y animación

18/04/2012 / Casa Amèrica Catalunya

L'Arxiu Fotogràfic de Barcelona presenta 1909: fotografia, ciutat i conflicte, una exposició que ofereix una visió espectral de la producció fotogràfica barcelonina del primer quart del segle XX referent al territori, les classes socials i els seus espais de convivència. La mostra, amb més de dues-centes fotografies, explica la relació entre aquelles representacions fotogràfiques i el projecte polític i cultural del noucentisme, tant pel que fa al seu discurs sobre la Barcelona ideal com sobre la visió de l'altre, el proletari.

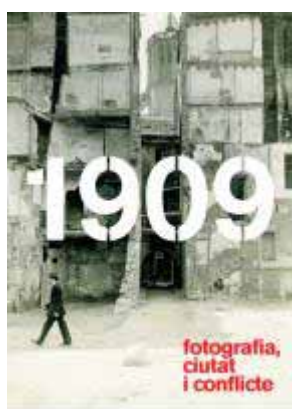
Com arribar

Plaça de Pons i Clerch, 2, 2a. planta, 08003, Barcelona

Tel.: 93 256 34 20

arxiufotografic@bcn.cat

www.bcn.cat/arxiufotografic

Enric Ucelay-Da Cal i Jordi Calafell

Any de publicació:

2009

Pàgines:

256

Format:

18x13 cm.

Idioma del llibre:

Català (traducció textos en castellà)

PVP:

10 €

Autors

Edició:

Arxiu Fotogràfic de Barcelona - Institut de Cultura de Barcelona - Imatge i Producció Editorial de l'Ajuntament de Barcelona

Descripció:

Catàleg de l'exposició de l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona 1909: fotografia, ciutat i conflicte (2009). Volum que aplega una selecció de 80 fotografies de l'exposició i que presenta una lectura política de la producció fotogràfica barcelonina de principis de segle, i evidencia la relació entre el discurs conservador, capitalitzat pel projecte noucentista, i la producció fotogràfica i com aquesta relació donarà com a resultat una visió articulada i política de la societat barcelonina.

XII.7   **Cis Art Lodgers**

XII.7.a   **Descripció conferència Cis Art Lodgers i DiBiNa**

DIVENDRES 11 DE MAIG DE 2012

Lloc: Auditori de l'Escola superior d'Art i Disseny Llotja

Seu: Ciutat de Balaguer, 17

11:00h **CIS ART LODGER** *Art-disseny-artesania versus marketing*

Presenta: **Carme Ortiz**. Professora d'Història de l'Art i el Disseny

Carmina Gaudes i Sílvia Gonzalez són les fundadores de CIS Art Lodgers, galeria nòmada d'art contemporani, pionera a Barcelona. Àlex Brahim és comissari independent, codirector de la plataforma DiBiNa i col·laborador de CIS Art Lodgers.

CIS Art Lodgers considera que l'art actual s'assumeix des del camp creatiu en relació amb altres esferes de la realitat i no com un discurs aïllat i alhora autocontingut. Per això, entén que l'exposició és un dispositiu perceptiu on s'estableix un diàleg entre l'obra i l'espai on s'inscriu. CIS Art Lodgers té un programa regular de quatre exposicions anuals, així com la col·laboració amb galeries, institucions, museus, empreses i professionals del disseny d'Espanya i de l'estranger.

La plataforma DiBiNa és un node de management artístic, producció i programació cultural, gestió de patrocinis i comunicació relacional al voltant dels seus continguts.

XII.7.b   **Mails intercanviats**

De: Silvia Gonzalez Ehlers <silvia.gonzalez@cisartlodgers.com>

Para: 'Dani Majà' <danimajachretien@yahoo.es>; 'carmina gaudes' <carmina.gaudes@cisartlodgers.com>

Enviado: Martes 23 de octubre de 2012 15:26

Asunto: RE: Idea per futura exposició

Hola Dani,

Per a mi també va ser molt agradable compartir la estona amb tú.

Et passo el link del video de ted que et vaig dir sobre el World of Warcraft.

http://www.ted.com/talks/lang/en/jane_mcgonigal_gaming_can_make_a_better_world.html

I també et passo aquest altre que em va semblar interessant en el seu dia.

http://www.ted.com/talks/lang/en/david_perry_on_videogames.html

Salutacions,

Silvia

De: Dani Majà [mailto:danimajachretien@yahoo.es]

Enviado el: lunes, 22 de octubre de 2012 12:10

Para: carmina gaudes

CC: silvia.gonzalez@cisartlodgers.com

Asunto: Re: Idea per futura exposició

Bones,

abans que res, us agraeixo molt el vostre temps del passat dissabte al matí. Crec que vam passar una agradable estona.

Per altra banda, pel que fa a l'exposició, de moment aniré avançant material. No serà per demà quan tindrè prou obra interessant per ensenyar. Quan sigui així, ja us escriuré i us passaré imatges perquè us en feu una millor idea.

De moment, us enllaço el meu bloc i us passo el meu mòbil (644 355 700) per qualsevol cosa:

<http://dani-maja.blogspot.com.es/>

Gràcies per tot
i fins la propera.

Salutacions

Dani Majà

De: Dani Majà <danimajachretien@yahoo.es>

Para: carmina gaudes <carmina.gaudes@cisartlodgers.com>

Enviado: Lunes 15 de octubre de 2012 9:51

Asunto: Re: Idea per futura exposició

Hola Carmina,

em sembla molt bé! Veiem-nos doncs aquest mateix dissabte a les 11h.

Fins llavors!

Vagi bé!

Dani Majà

De: carmina gaudes <carmina.gaudes@cisartlodgers.com>

Para: 'Dani Majà' <danimajachretien@yahoo.es>

Enviado: Viernes 12 de octubre de 2012 12:03

Asunto: RE: Idea per futura exposició

Hola Dani,

Gràcies per la teva comprensió!

Si tenim exposada l'obra de la Yang Shun al carrer Aribau,32 fins el 26 d'octubre. Cap problema quedar un dissabte, que et sembla el dissabte 20 a les 11h?

Ja confirmaràs.

Fins aviat,

Carmina

De: Dani Majà [mailto:danimajachretien@yahoo.es]

Enviado el: jueves, 11 de octubre de 2012 12:36

Para: carmina gaudes

Asunto: Re: Idea per futura exposició

Hola Carmina,

moltes gràcies per la teva resposta. Mai és tard per començar una bona relació laboral.

He tornat a investigar els vostres artistes. Com va anar la fira per vosaltres i l'Anna? Sembla ser que el mercat d'art, com qualsevol altre, està un poc parat. Espero que de totes maneres us fos profitós. Mirant els vostres artistes, m'ha agradat el registre tècnic de l'Elisabet Salat i la pinzellada d'en Yang Shun. Els teniu exposats actualment al carrer Aribau? Si fos el cas, aprofitaria per veure la seva obra en directe que és molt millor que fotografiada.

Em sembla molt bona idea quedar per conèixer-nos millor. Per la meva banda, quedar per les tardes m'és quasi impossible. Treballo totes les tardes com a professor en una acadèmia del meu poble, a Castellbisbal. Si hi hagués la possibilitat, m'aniria millor passar el dissabte al matí a l'hora que es us convingués més.

Actualment no tinc prou material gràfic per ensenyar-vos perquè el projecte està en plena germinació d'idees. Tanmateix, està relacionat amb el projecte final de la Llotja i l'haig de presentar al maig. Per tant, en breu m'hauré de posar a produir les obres, les pàgines i les fotos que serien el conjunt gràfic de l'exposició. En tot cas, serà un plaer presentar-vos el meu plantejament per intercanviar opinions, punts de vistes i idees.

A l'espera de la vostra resposta, rebeu les meves salutacions més cordials.

Dani Majà

De: carmina gaudes <carmina.gaudes@cisartlodgers.com>

Para: 'Dani Majà' <danimajachretien@yahoo.es>

CC: 'Silvia Gonzalez Ehlers' <silvia.gonzalez@cisartlodgers.com>

Enviado: Martes 9 de octubre de 2012 23:02

Asunto: RE: Idea per futura exposició

Hola Dani,

Abans que res voldria disculpar-me per no haver-te dit res abans. La veritat és que el més d'agost ha sigut pràcticament de vacances, al setembre hem estat a la fira Berliner Liste i ara aquesta setmana acabem d'inaugurar una nova exposició. Des de que vam tornar de vacances ha sigut tot una mica maratoniana.

Si a tu et sembla bé ens agradaria molt quedar amb tu una estona i xerrar una mica, com veus passar-te alguna tarda per l'exposició? Estem al carrer Aribau 32 de 16:30 a 20 de dilluns a divendres i els dissabtes de 11 a 14h. L'expo finalitzarà el 26 d'octubre.

Fins aviat i gràcies per la teva paciència.

Carmina

De: Dani Majà [<mailto:danimajachretien@yahoo.es>]

Enviado el: lunes, 30 de julio de 2012 15:55

Para: carmina.gaudes@cisartlodgers.com

Asunto: Idea per futura exposició

Benvolguda Carmina,

Sóc en Dani Majà, il·lustrador, i ens vam conèixer farà uns mesos a la conferència que va donar la Sílvia i tu a l'escola Llotja. Al final del vostre seminari, gràcies a na Carme Ortiz, vam poder parlar d'una possible futura col·laboració a l'hora d'exposar treballs posteriors.

De moment em posava en contacte amb tu per comentar-te la meva idea i la seva possible viabilitat en els vostres cercles expositius.

La idea bàsica i principal és barrejar mitjans expressius tal com el còmic, la pintura, la fotografia i/o la literatura, tot al voltant d'una mateixa temàtica o idea. En aquesta primera exposició, voldria lligar un viatge evocador, crític i compromès sobre la transformació de la ciutat de Barcelona en aquests darrers cent anys. Sota l'anàlisi de diferents punts de vista artístics, es prendria com a inici la setmana tràgica del 1909 i el recorregut finalitzaria amb la setmana del 15-M.

En aquest punt embrionari del projecte, la meva intenció és trobar un/a galerista o comissari que pugui agrupar en diferents sales aquestes vessants tan diverses però, al mateix temps, visualment tan convergents, donant-li la continuïtat necessària per reunir en un conjunt una mateixa vivència. M'agradaria doncs saber quines possibilitats li trobes i la probabilitat de poder treballar junts en el moment que el projecte prengui més forma.

Aprofito l'avinentsa per enllaçar-te al meu bloc d'il·lustració, per tal que vegis l'estil gràfic d'algunes obres futures:

<http://dani-maja.blogspot.com>

Agraeixo la teva atenció

i, esperant notícies teves, t'envio les meves salutacions més cordials.

Dani Majà

XII.1 Bases concursos

XII.1.a Sins Entido-Fnac

VII PREMIO INTERNACIONAL FNAC-SINSENTIDO DE NOVELA GRÁFICA

(España)

FNAC Y EDICIONES SINS ENTIDO CONVOCAN EL VII PREMIO INTERNACIONAL FNAC-SINSENTIDO DE NOVELA GRÁFICA

Con el objetivo de promover e incentivar la producción literaria en el ámbito del cómic, Fnac y Ediciones Sins entido convocan la VII edición del Premio Internacional de Novela Gráfica, continuando con su apuesta por la promoción de la producción literaria en el ámbito del cómic.

En su primera edición (2007), el premio recayó en el autor Jorge González, por 'Fueye', editada a finales de 2008. En la segunda convocatoria (2008), los ganadores fueron Guillaume Trouillard y Samuel Stento, por 'La estación de las flechas'. Esteban Hernández fue el ganador de la tercera edición (2009) por '¡Pintor!', Mireia Pérez fue la ganadora de la cuarta edición (2010) por 'La muchacha salvaje'. Juan Berrio resultó el ganador por 'Miércoles' en la sexta edición (2011) y Sento Llobel fue premiado en la última edición (2012) por 'Un médico novato', obra que será editada a finales de este año.

El plazo de presentación de trabajos de esta edición ya está abierto y finalizará el 29 de noviembre de 2013. Las bases que regirán el premio son las siguientes:

BASES de la CONVOCATORIA

1. Podrán optar al Premio todos los autores que lo deseen, de cualquier nacionalidad o procedencia, mayores de 18 años, siempre que las obras que presenten se ajusten al concepto comúnmente aceptado de novela gráfica y cumplan los siguientes requisitos:

- Estén escritas exclusivamente en castellano.
- Sean originales y rigurosamente inéditas (no publicadas en formato libro, libro electrónico, Internet, ni seriado en revistas).
- No correspondan a autores fallecidos con anterioridad al anuncio de esta convocatoria.
- No hayan sido premiadas anteriormente en ningún otro concurso, o estén pendientes de fallo en cualquier otro certamen en la fecha en que finalice el plazo de presentación.

Las obras presentadas que no reúnan los requisitos anteriores no serán admitidas a

concurso.

2. Obra.

La modalidad a presentar a concurso es el cómic, en su formato novela gráfica. Cada autor debe enviar una propuesta de libro con un mínimo de dieciséis (16) páginas acabadas por una sola cara; cuya extensión final, para quien resulte ganador, será de un mínimo de noventa y seis (96) páginas. Podrá ser presentado en blanco y negro o color, adjuntando un dossier que contenga las dieciséis (16) páginas acabadas, con su correspondiente título, en copias impresas en formato DIN-A4, más una sinopsis detallada (de dos (2) páginas a una sola cara como mínimo) con el contenido de la historia completa.

Dichas copias (no se admitirá obra original), irán acompañadas de los datos del autor o autores: nombre, apellidos, dirección, teléfono, correo electrónico y fotocopia del DNI., pasaporte o cualquier otro documento de identificación legalmente aceptado.

Una vez adjudicado el Premio, las obras no premiadas no se devolverán. Al no ser originales, se destruirán una vez terminado el proceso.

3. Envíos.

Los trabajos se enviarán o entregarán, indicando en el sobre "VI Premio Internacional de Novela Gráfica Fnac-Sins Entido", en la siguiente dirección postal: Ediciones Sins Entido / calle Barquillo 11, 2º oficina 2, 28004 Madrid / premio@sinsentido.es

No se aceptarán proyectos enviados por correo electrónico ni en soportes diferentes al papel impreso (quedan excluidos, por tanto, envíos en CD, DVD, pen drives, o similares).

4. Plazos

El plazo de admisión de propuestas quedará cerrado el viernes 29 de noviembre de 2013.

El jurado se reunirá a finales de 2013 y el fallo se comunicará en enero de 2014. El autor que resulte ganador se comprometerá a entregar el proyecto terminado en la última semana de junio de 2014. La obra ganadora se publicará a finales de 2014.

5. Composición del Jurado

El jurado estará integrado por profesionales de la cultura y será nombrado a tal efecto por las entidades promotoras, las cuales se reservan la posibilidad de que un comité lector seleccione entre los originales presentados cuantos finalistas estime oportunos.

6. Premio y fallo del Jurado

Fnac entregará un premio único e indivisible de 10.000 (diez mil) euros (que se abonará en dos pagos: el 50% del importe tras la comunicación del fallo; y el 50% restante en el momento de su publicación). La obra ganadora será publicada por Ediciones Sins Entido, que será responsable de la producción y edición, y el ganador firmará contrato con esta editorial por una duración de 10 años prorrogables y con un porcentaje de derechos del 8%. La concesión del premio supone que Ediciones Sins Entido gestionará en exclusiva todos los derechos de explotación de la obra, en todos los países y para todas las lenguas, así como todos los derechos de edición en todos los soportes.

Al mismo tiempo, Fnac se reserva el derecho de organizar con los originales de la obra ganadora una exposición que podría exhibir en sus galerías, tanto en España como en otros países.

El importe del premio estará sujeto a la legislación que en materia de retenciones señale la normativa fiscal.

El fallo del jurado será inapelable, el premio no podrá ser declarado desierto ni distribuirse entre dos o más obras y se otorgará a aquella obra de entre las presentadas que por unanimidad o en su defecto, por mayoría de votos del jurado, se considere merecedora de ser galardonada.

7. Distribución y Presentación pública

La obra premiada será distribuida por Sins Entido, y Fnac garantizará la especial implantación y comunicación de la misma en todos sus espacios comerciales.

La presentación pública del premio se realizará en uno de los Forum de Fnac, el que la organización estime más oportuno.

El hecho de tomar parte en el concurso implica la plena aceptación de estas bases.

Para más información:

premio@sinsentido.es

Tel.: 91 522 3241

XII.1.b *Jeunes Talents d'Angoulême*
**Règlement du Concours Prix "Jeunes
Talents"**

-parrainé par la Caisse d'Épargne –

Art.1 : La société 9ème ART +, société à responsabilité limitée au capital de 10.000 euros, dont le siège social est situé : 71 rue Hergé - 16000 Angoulême, société organisatrice du Festival International de la Bande Dessinée d'Angoulême, immatriculée au RCS d'Angoulême sous le numéro B 499 371 433, organise un concours international intitulé **Prix "Jeunes Talents"** débutant le 1er juillet 2013 et dont la date limite de participation est fixée au 8 novembre 2013, cachet de la poste faisant foi.

Art. 2 : Ce concours est gratuit, ouvert aux créateurs de bande dessinée, âgés de 17 ans au moins et n'ayant jamais été édité professionnellement. Les lauréats du Prix "Jeunes Talents" des années antérieures ne peuvent participer au concours.

Art. 3 : Les participants doivent envoyer, comme précisé ci-après, une bande dessinée présentant une histoire complète avec titre, d'expression française ou sans parole, en une, deux ou trois planches originales maximum (les sorties imprimante sont considérées comme original), en noir et blanc ou en couleurs. Le thème est libre ; tous les styles et tous les genres sont autorisés, sous réserve du respect de l'ordre public et des bonnes mœurs.

Art. 4 : Le format du support-papier est obligatoirement un format A3 (29,7 x 42 cm maximum), à la française (format vertical). Le nom, le prénom, l'adresse et le numéro de téléphone du participant doivent figurer au dos de chaque planche. L'envoi des planches devra être accompagné d'un curriculum vitae, d'une biographie, et des photocopies des travaux antérieurs (travaux personnels et préparatoires, croquis, recherches...), le tout obligatoirement rassemblé dans un dossier type press-book, carnet, porte-folio, etc... Il est autorisé de participer à plusieurs sur un même projet, dans ce cas mentionner le nom et le travail de chacun au dos des planches (scénariste, dessinateur, coloriste) L'ensemble doit être impérativement expédié à plat (et non en rouleau) par voie postale uniquement au plus tard le 8 novembre 2013. Tout autre mode de participation est exclu. Les envois sont à effectuer à l'adresse suivante :

41e Festival International de la Bande Dessinée du 30 janvier au 2 février janvier 2014

9ème ART + / Festival International de la Bande
Dessinée Prix "Jeunes Talents" 71, rue Hergé 16 000
ANGOULEME

Art. 5 : Il ne sera pas accusé réception des travaux et il ne pourra être répondu à aucun courrier relatif au concours.

Art. 6 : Le Jury, composé de professionnels de la Bande Dessinée, sélectionnera les 20 meilleures bandes dessinées, selon la qualité et l'originalité du scénario et des dessins.
Les 20 bandes dessinées sélectionnées feront l'objet d'une exposition intitulée "Jeunes Talents" et figureront dans un catalogue réunissant les planches sélectionnées y compris lors des éditions antérieures. Ce jury élira trois lauréats, le meilleur se verra remettre le prix "Jeunes Talents", l'un des prix officiels du Festival international de la bande dessinée. Seuls les 10 premiers sélectionnés seront invités du jeudi 30 janvier au dimanche 2 février 2014 à Angoulême (hébergement et transport sur la base d'un voyage SNCF deuxième classe à partir de la gare la plus proche du domicile des sélectionnés pris en charge par la SARL 9ème ART+, sans exigence de la part des sélectionnés, frais de séjours non compris). De plus, un autre lauréat se verra attribuer le Prix Jeune Talent Poitou-Charentes ; ce lauréat sera choisi par ce même jury et selon

les mêmes critères, parmi les participants sélectionnés résidant en Poitou-Charentes.

Les noms des participants sélectionnés seront annoncés au plus tard le 2 décembre 2013 sur le site internet www.bdanjouleme.com.

Art. 7 : La Caisse d'Epargne partenaire du concours, attribuera une bourse de 2000 euros au premier lauréat du Prix "Jeunes Talents" et une bourse de 1500 euros aux deuxième et troisième gagnants du concours. Le montant des bourses sera réglé avant le 30 avril 2014 par la SARL 9ème ART+.

Art 8 : La Région Poitou-Charentes, partenaire du concours, attribuera une bourse de 1500 euros au lauréat du Prix Jeunes Talents Poitou-Charentes (ce dernier doit résider en région Poitou-Charentes).

Art. 9 : Les participants s'engagent à autoriser la SARL 9ème ART +, pour le cas où ils seraient sélectionnés, à publier et représenter les bandes dessinées qu'ils auront présentées au concours, dans des catalogues et recueils, sur internet et dans le cadre d'expositions. En toute hypothèse, la SARL 9ème ART+ ne pourra utiliser ultérieurement les travaux des participants remis en vue du concours (publications ...) qu'en vertu d'une autorisation de diffusion et d'utilisation d'une oeuvre en bonne et due forme délimitant les droits et obligations de chaque partie, notamment au regard de la rémunération et de la portée de la cession des droits patrimoniaux, et dans le respect du droit moral des auteurs.

Art. 10 : Les planches des quatre lauréats deviendront propriétés de la SARL 9ème ART+. Les planches des autres participants sélectionnés seront retournées aux dessinateurs (à l'adresse mentionnée lors de l'envoi) par la SARL 9ème ART+ courant 2015 ou, en cas d'itinérance de l'exposition dans laquelle ces planches seront représentées, dans les meilleurs délais après la fin de la représentation de l'exposition. Les planches des dessinateurs n'ayant pas été sélectionnées seront retournées à l'adresse mentionnée lors de l'envoi mais ne pourront être retournées avant avril 2014. L'organisateur ne pourra être tenu pour responsable en cas de perte, détérioration ou vol de planches.

Art. 11 : La SARL 9ème ART+ se réserve la possibilité d'écourter, de prolonger, de modifier ou d'annuler le présent concours si les circonstances l'exigent ou en cas de force majeure. Sa responsabilité ne saurait être engagée de ce fait.

Art. 12 : Le présent règlement est déposé à l'Etude de Maître ZERDOUN, Huissier de Justice, 4 rue Raymond Audour – 16000 ANGOULEME. Le règlement peut être modifié à tout moment sous la forme d'un avenant par l'organisateur.

Le règlement est disponible gratuitement sur simple demande écrite auprès de la SARL 9ème ART+/Festival International de la Bande Dessinée «Prix Jeunes talents », 71 rue Hergé 16000 ANGOULEME ou sur www.bdangouleme.com ou peut être consulté librement sur ce même site.

Art. 13 : Le simple fait de participer au concours implique l'acceptation, sans réserve du présent règlement dans son intégralité. Toute déclaration inexacte ou mensongère, toute fraude entraînera la disqualification du participant.

Art. 14 : Les participants sont soumis à la réglementation française applicable aux jeux et concours. Tout litige qui ne pourra être réglé à l'amiable sera soumis aux tribunaux compétents désignés selon le Code de procédure civile.

Art. 15 : Les informations nominatives recueillies dans le cadre du présent concours sont traitées conformément à la Loi Informatique et Libertés du 6 janvier 1978. Tous les participants au concours disposent, en application de cette loi, d'un droit d'accès ou de rectification aux données les concernant.

Art. 16 : Conformément aux lois régissant les droits de propriété littéraire et artistique, la reproduction et la représentation de tout ou partie des éléments composant ce concours sont strictement interdites. Les marques citées sont des marques déposées de leurs propriétaires respectifs.

